

3DE VERGADERING

VERGADERING VAN DINSDAG 26 MEI 1959

(Bijeenroepingsuur 1 namiddag)

Ingekomen stukken, waaronder een houdende mededeling van de benoeming van vertegenwoordigers in de Raad-gevende Vergadering van de Raad van Europa, van leden van de Raad-gevende Interparlementaire Benelux-raad en van een lid van het Europese Parlement. — Benoeming van en verslag uitgebracht door een commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven, met bijbehorende stukken, van nieuwbenoemde leden der Kamer. — Beëdiging en toelating van de nieuwbenoemde leden. — Verslagen uitgebracht door commissies. — Mededeling van de benoeming van de voorzitter van een commissie — Aanneming voor kennisgeving van regeringsbescheiden. — Mededeling van de uitslag van de trekking der afdelingen. — Mededeling van de benoeming van voorzitters en ondervoorzitters van commissies. — Mededeling van besluiten van de Centrale Afdeling. — Wijziging van de benaming van vaste commissies. — Aanvulling van de Centrale Afdeling. — Afleggen van een regeringsverklaring door de Minister-President. — Regeling van werkzaamheden.

Voorzitter: de heer Kortenhorst

Tegenwoordig zijn 136 leden, te weten:

de heren Kortenhorst, Van Dijk, Van den Tempel, Blom, Venverloo, Lucas, mejuffrouw Ten Broecke Hoekstra, de heren Van Doorn, Van de Wetering, Bakker, Van Leeuwen, Hofstra, Ruygers, De Graaf, mejuffrouw De Vink, de heren Brouwer, Burger, Van Lier, A. R. Vermeer, De Ruiter, Calmeyer, Couzy, Van Lienden, Oud, Den Hartog, Zegering Hadders, Romme, Bruins Slot, Wierda, Van Dongen, Ritmeester, Tilanus, Janssen, Verkerk, Patijn, Van den Heuvel, Reehorst, Van Eibergen, Hazenbosch, De Kort, Willems, Andriessen, Kodde, W. J. G. Peters, Roosjen, Van Maastricht, Diepenhorst, Franssen, Schurer, Biewenga, Nederhorst, Baart, Schuitemaker, De Kadt, jonkvrouw Wittewaall van Stoetwegen, de heren Visser, Kikkert, Westerhout, Witte, Meulink, Zwanikken, De Groot, Borst, mejuffrouw Nolte, de heren Koersen, Van Rijkevorsel, Baeten, Maenen, Mulders, Kolf-schoten, Geertsema, J. M. Peters, mevrouw Tellegen-Veldstra, de heren Drogen, Kleijwegt, Kramer, Tans, Scheps, Kranenburg, Kieft, Van Vliet, Van der Ploeg, Duynstee, De Vreeze, Suurhoff, B. P. van der Veen, Albering, mevrouw Heroma-Meulink, de heren Berkhouter, Biesheuvel, Vondeling, mevrouw De Roos-Oudegeest, de heren Engelbertink, Samkalden, Bogaers, Bommer, Berger, mejuffrouw Lemaire, de heren Moorman, Beernink, Lamberts, Kleisterlee, Schmal, Vredeling, Laan, Van Meel, Van der Zanden, Van der Mei, Cornelissen, mevrouw Van Someren-Downer, de heren De Wolf, Daams, Den Uyl, Blaisse, Zandt, mevrouw Stoffels-van Haften, de heren Roolvink, mevrouw Kuiper-Struyk, mejuffrouw Knol, mejuffrouw Kok, de heren Korteweg, Schuijt, Assmann, Van Nierop, Aantjes, Vermooten, Van der Peijl, Van Dis, Lankhorst, N. van der Veen, Vrolijk, Koopman, Roemers, Van Thiel, Welter, Van Koeverden,

Voorzitter

en de heer De Quay, Minister-President, Minister van Algemene Zaken, de heer Korthals, Vice-Minister-President, Minister van Verkeer en Waterstaat, Minister van Zaken Overzee, de heer Luns, Minister van Buitenlandse Zaken, de heer Beerman, Minister van Justitie, de heer Toxopeus, Minister van Binnenlandse Zaken, de heer Zijlstra, Minister van Financiën, de heer Van den Bergh, Minister van Defensie, de heer Van Aartsen, Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid, de heer De Pous, Minister van Economische Zaken, de heer Marijnen, Minister van Landbouw en Visserij, de heer Van Rooij, Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, mejuffrouw Klompé, Minister van Maatschappelijk Werk, de heer Schmelzer, Staatssecretaris van Algemene Zaken en de heer Veldkamp, Staatssecretaris van Economische Zaken.

De **Voorzitter**: Ik heb namens de Kamer Hare Majesteit de Koningin telegrafisch gelukgewenst ter gelegenheid van haar vijftigste verjaardag.

De Directeur van het Kabinet der Koningin heeft mij in een schrijven in opdracht van Hare Majesteit de dank der Koningin overgebracht voor deze gelukwens.

Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen:

1°. berichten van leden, die verhinderd zijn de vergadering bij te wonen:

van de heren Goedhart, Posthumus en Weijters, wegens verblijf buitenslands, ook de volgende dagen van deze week;

van de heer Fens, wegens ziekte;

van mejuffrouw Schilthuis;

van de heer Smallenbroek, wegens het bijwonen van een vergadering van de Provinciale Staten van Drenthe;

van de heer Versteeg, ook morgen en overmorgen.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen;

2°. de volgende missives:

zeven, van de heren mr. J. van Aartsen, mr. J. M. L. Th. Cals, mejuffrouw dr. M. A. M. Klompé, de heren H. A. Korthals, W. K. N. Schmelzer, mr. E. H. Toxopeus en dr. G. M. J. Veldkamp, houdende mededeling, dat zij hebben opgehouden lid der Kamer te zijn;

een, van prof. dr. J. Zijlstra, houdende mededeling, dat hij bedankt als benoemd lid van de Tweede Kamer.

Van de inhoud van deze brieven is mededeling gedaan aan de voorzitter van het Centraal Stembureau;

3°. de geloofsbrieven met bijbehorende stukken van de nieuwbenoemde leden der Kamer de heren Aantjes, Assmann, mejuffrouw Knol, mejuffrouw Kok, de heer Korteweg, mevrouw Kuiper-Struyk, de heren Van Nierop, Roolvink en Schuijt.

Deze stukken zullen worden gesteld in handen ener commissie van vijf leden, waartoe ik benoem de heren Zegering Hadders, Van Vliet, Blom, Meulink en Diepenhorst;

4°. de volgende missives van de voorzitter van het Centraal Stembureau voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal:

een, dd. 6 april 1959, houdende mededeling, dat de heer S. Korteweg, te Groningen, heeft bericht, dat hij zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer aanneemt;

een, dd. 21 mei 1959, ten geleide van een afschrift van zijn besluit van die datum, waarbij in verband met het terugkomen de aanneming van zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer door de heer J. M. H. A. Luns als zodanig wordt benoemd verklaard de heer F. J. H. Bachg, te 's-Gravenhage;

Voorzitter e. a.

zeven, dd. 23 mei 1959, ten geleide van zijn besluiten van die datum, waarbij in verband met het ontslag nemen als lid der Kamer van de heren J. van Aartsen, J. M. L. Th. Cals, mejuffrouw M. A. M. Klompé, de heren W. K. N. Schmelzer, E. H. Toxopeus, G. M. J. Veldkamp en J. Zijlstra als zodanig zijn benoemd verklaard respectievelijk de heren W. Aantjes, te Utrecht, E. G. M. Roolvink, te Almelo, mejuffrouw J. M. Th. Knol, te Enschede, mejuffrouw G. S. H. M. Kok, te Hoensbroek, mevrouw A. Kuiper, geb. Struyk, te Rotterdam, de heren W. P. G. Assmann, te Roosendaal, en C. van Nierop, te Zeist;

een, dd. 25 mei 1959, ten geleide van zijn besluit van die datum, waarbij in verband met het ontslagnemen van de heer H. A. Korthals als lid der Kamer, als zodanig is benoemd verklaard de heer J. C. Corver, te Heemstede;

een, dd. 25 mei 1959, ten geleide van zijn besluit van die datum, waarbij in verband met het niet aanvaarden van zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer door de heer F. J. H. Bachg, als zodanig is benoemd verklaard de heer W. J. Schuijt, te 's-Gravenhage;

een, dd. 26 mei 1959, houdende mededeling, dat de heren W. Aantjes, W. P. G. Assmann, mejuffrouw J. M. Th. Knol, mejuffrouw G. S. H. M. Kok, mevrouw A. Kuiper-Struyk, de heren C. van Nierop, E. G. M. Roolvink en W. J. Schuijt hun benoeming tot lid van de Tweede Kamer aannemen.

Deze stukken zullen worden gesteld in handen van de zo juist benoemde commissie voor het onderzoek van de heden ingekomen geloofsbrieven.

De Voorzitter: Het is mij gebleken, dat de leden van deze commissie reeds tevoren kennis hebben genomen van de in haar handen gestelde stukken en dat de commissie gereed is haar rapport uit te brengen.

Ik geef het woord aan de heer Zegering Hadders tot het uitbrengen van verslag namens de commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven.

De heer **Zegering Hadders**, voorzitter der commissie: De commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven, met bijbehorende stukken, van de heren J. M. A. H. Luns, te 's-Gravenhage, S. Korteweg, te Groningen, W. Aantjes, te Utrecht, W. P. G. Assmann, te Roosendaal, mejuffrouw J. M. Th. Knol, te Enschede, mejuffrouw G. S. H. M. Kok, te Hoensbroek, mevrouw A. Kuiper geb. Struyk, te Rotterdam, de heren C. van Nierop, te Zeist, E. G. M. Roolvink, te Almelo en W. J. Schuijt, te 's-Gravenhage, heeft de eer het navolgende te rapporteren:

De ingezonden geloofsbrieven bestaan uit de bij de Kieswet voorgescreven stukken, namelijk de aan de benoemden door de voorzitter van het Centraal Stembureau gezonden kennisgeving van de benoeming tot lid der Kamer en het door die voorzitter aan de benoemden gezonden bericht van ontvangst hunner mededeling, dat zij hun benoeming aannemen.

Uit een missive van de voorzitter van het Centraal Stembureau van 21 mei 1959 blijkt, dat de heer Luns van de aan-neming van zijn benoeming is teruggekomen, zodat de commissie deze geloofsbrief niet in behandeling heeft genomen.

Uit de missives van de voorzitter van het Centraal Stembureau resp. dd. 6 april en 26 mei 1959 blijkt, dat de overige benoemd verklaarden hun benoeming hebben aangenomen, terwijl uit het proces-verbaal van de verkiezingen van 12 maart 1959, opgenomen in het bijvoegsel van de *Nederlandse Staatscourant* van woensdag 18 maart 1959, nr. 54, blijkt, dat hun benoeming terecht is geschied.

Aangezien de heren Assmann, Roolvink en Schuijt reeds eerder lid van de Kamer zijn geweest, blijkt, dat zij de vereiste leeftijd hebben bereikt, terwijl dit ten aanzien van de

Zegering Hadders e. a.

overige benoemden uit de bij hun geloofsbrieven gevoegde stukken eveneens blijkt.

Uit de bij de geloofsbrieven gevoegde stukken blijkt voorts, dat zij geen betrekkingen bekleden, welke onverenigbaar zijn met het lidmaatschap der Kamer, terwijl aan de commissie ten aanzien van geen van hen van enige omstandigheid is gebleken, welke hun Nederlandschap in twijfel zou moeten doen trekken.

De commissie heeft derhalve de eer voor te stellen, de geloofsbrief van de heer J. M. A. H. Luns buiten behandeling te laten en de heren W. Aantjes, W. P. G. Assmann, mejuffrouw J. M. Th. Knol, mejuffrouw G. S. H. M. Kok, de heer S. Korteweg, mevrouw A. Kuiper geb. Struyk en de heren C. van Nierop, E. G. M. Roolvink en W. J. Schuijt als lid der Kamer toe te laten, nadat zij de voorgescreven eden (verklaring en beloften) hebben afgelegd.

De Voorzitter: Ik bedank, namens de Kamer, de commissie voor de door haar volbrachte taak.

Overeenkomstig het voorstel der commissie stel ik voor, de heren Aantjes, Assmann, mejuffrouw Knol, mejuffrouw Kok, de heer Korteweg, mevrouw Kuiper-Struyk, de heren Van Nierop, Roolvink en Schuijt toe te laten als lid der Kamer, nadat zij de bij de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden voorgescreven eden (verklaring en beloften) zullen hebben afgelegd.

Daartoe wordt besloten;

De Voorzitter: Deze dames en heren zijn in het gebouw der Kamer verschenen, ten einde de bij de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden voorgescreven eden (verklaring en beloften) af te leggen.

Ik verzoek de heer griffier deze dames en heren binnen te leiden.

Door de griffier binnengeleid, leggen de heren Aantjes, Assmann, mejuffrouw Knol, mejuffrouw Kok, mevrouw Kuiper-Struyk, de heren Van Nierop, Roolvink en Schuijt in handen van de Voorzitter de bij de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden voorgescreven eden af; de heer Korteweg legt de bij de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden voorgescreven verklaring en beloften af.

De Voorzitter: Ik wens de dames en heren geluk met hun benoeming en verzoek hun in ons midden plaats te nemen.

Aangezien omtrent de heer Korteweg op 26 maart jl. reeds een beslissing is genomen ten aanzien van de afdeling, waartoe hij zal behoren, behoeft voor hem nu niet meer te worden geloot.

Mejuffrouw Kok zal behoren tot de eerste afdeling, de heer Aantjes, mejuffrouw Knol en de heren Van Nierop, Schuijt en Roolvink zullen behoren tot de tweede afdeling, mevrouw Kuiper-Struyk zal behoren tot de derde afdeling en de heer Assmann tot de vierde afdeling.

Voorts zijn ingekomen:

5°. de volgende Koninklijke besluiten:

een, van 16 mei 1959, houdende ontslag van de Minister van Staat, prof. dr. L. J. M. Beel als Minister-President, als Minister van Algemene Zaken en als Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid ad interim en houdende benoeming van de heer prof. dr. J. E. de Quay tot Minister-President en Minister van Algemene Zaken;

Voorzitter

een, van 19 mei 1959, houdende ontslag van de heer mr. A. A. M. Struycken als vice-Minister-President, als Minister van Binnenlandse Zaken, Bezitsvorming en Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie en als Minister van Justitie ad interim;

van de heer ir. C. Staf als Minister van Oorlog, als Minister van Marine en als Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening ad interim;

van de heer ir. H. B. J. Witte als Minister van Volkshuisvesting en Wederopbouw;

van de heer mr. G. Ph. Helders als Minister van Zaken Overzee;

van de heer mr. R. G. A. Höppener als Staatssecretaris van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen;

van de heer H. C. W. Moorman als Staatssecretaris van Marine;

een, van 19 mei 1959, houdende mededeling van het niet verlenen van ontslag als Minister aan de heren mr. J. M. A. H. Luns, Minister van Buitenlandse Zaken;

mr. J. M. L. Th. Cals, Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen;

mr. J. van Aartsen, Minister van Verkeer en Waterstaat;

prof. dr. J. Zijlstra, Minister van Economische Zaken en Minister van Financiën ad interim;

mevrouw dr. M. A. M. Klompé, Minister van Maatschappelijk Werk;

de heren drs. W. K. N. Schmelzer, Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, Bezitsvorming en Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie;

dr. G. M. J. Veldkamp, Staatssecretaris van Economische Zaken;

van het ontheffen van mr. J. van Aartsen van het beheer van het Departement van Verkeer en Waterstaat en het hem opdragen van het beheer van het Departement van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid;

van het ontheffen van prof. dr. J. Zijlstra van het beheer van het Departement van Economische Zaken en het tijdelijk beheer van het Departement van Financiën en het hem opdragen van het beheer van het Departement van Financiën;

van het ontheffen van drs. W. K. N. Schmelzer van zijn functie van Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, Bezitsvorming en Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie en het hem opdragen van de functie van Staatssecretaris van Algemene Zaken;

en van het benoemen van de heer mr. A. C. W. Beerman tot Minister van Justitie;

van de heer mr. E. H. Toxopeus tot Minister van Binnenlandse Zaken;

van de heer S. J. van den Bergh tot Minister van Defensie;

van de heer drs. H. A. Korthals tot Minister van Verkeer en Waterstaat;

van de heer drs. J. W. de Pous tot Minister van Economische Zaken;

van de heer mr. V. G. M. Marijnen tot Minister van Landbouw en Visserij;

van de heer mr. dr. Ch. J. M. A. van Rooij tot Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid;

van het benoemen van de heer drs. H. A. Korthals, Minister van Verkeer en Waterstaat, tot vice-Minister-President en het tijdelijk belasten van Minister Korthals met het beheer van het Departement van Zaken Overzee;

een, van 19 mei 1959, houdende wijziging in de taakverdeling, samenvoeging en naamswijziging van departementen.

Deze stukken worden voor kennisgeving aangenomen;

6°. zestien Koninklijke Boodschappen, ten geleide van de volgende wetsontwerpen:

Goedkeuring van de beschikking van de Minister van Financiën a.i. van 7 januari 1959, nr. B8/5780 (*Staa scowant* 7), houdende wijziging van de beschikking temporisering vervroegde afschrijving 1954 (5465);

Vaststelling van het slot der algemene rekening van rijksontvangsten en -uitgaven, het slot der rekeningen, bedoeld in artikel 87, derde lid, en het slot der rekeningen van takken van rijksdienst, bedoeld in artikel 88 der Comptabiliteitswet (*Stb.* 1927, 259) over het dienstjaar 1956 (5466);

Wijziging van hoofdstuk VII B der rijksbegroting voor het dienstjaar 1959 (Verlening van een krediet aan Turkije) (5468);

Nadere regeling van de algemene toeslag, bedoeld in de Algemene toeslagwet voor gepensioneerde ministers, staatssecretarissen, kamerleden 1957, ten aanzien van de pensioenen van gewezen leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en van hun weduwen en wezen, zomede wijziging van de wetten van 31 juli 1957 (*Stb.* 324) en 31 juli 1958 (*Stb.* 401) (5469);

Wijziging van hoofdstuk IX B der rijksbegroting voor het dienstjaar 1958 (5471);

Financiële-Verhoudingswet 1959 (5472);

Wijziging van de grens tussen de gemeenten Delft en Schipluiden (5476);

Verklaring van het algemeen nut der onteigening van percelen, erfdiensbaarheden en andere zakelijke rechten, nodig ten behoeve van de uitvoering van het rehabilitatieplan voor de Grote Stokstraat e.o. te Maastricht (5477);

Goedkeuring van de schorsing van de heffing van invoerrechten in het kader van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap (Besluit schorsingen invoerrechten 1959-II) (5478);

Naturalisatie van Frits- en Catharina Henriëtte van der Klok (5482);

Naturalisatie van René Marcel van Hulst en 2 anderen (5483);

Naturalisatie van Joseph Everadus Jansen en 18 anderen (5484);

Naturalisatie van Olga Allegonda Amboh en 19 anderen (5485);

Naturalisatie van Karl Kerkhoff en 26 anderen (5491);

Goedkeuring van de op 23 december 1958 te Londen tot stand gekomen Internationale Suiker Overeenkomst 1958 (5492, R 139);

Goedkeuring van de op 15 juni 1927 te Genève door de Internationale Arbeidsconferentie in haar tiende zitting aangenomen Verdragen (nr. 24) betreffende de ziekteverzekering van arbeiders in de industrie en de handel en van huispersoneel, en (nr. 25) betreffende de ziekteverzekering van landarbeiders (5493).

Deze wetsontwerpen zijn met de daarbij behorende stukken reeds gedrukt en rondgedeeld;

7°. vijfenveertig missives van de Directeur van het Kabinet der Koningin, houdende kennisgeving, dat Hare Majesteit een aantal door de Staten-Generaal aangenomen ontwerpen van wet heeft goedgekeurd.

Deze missives, welke betrekking hebben op ontwerpen van wet, aangenomen door de Eerste Kamer in haar vergaderingen van 20, 27 januari, 3, 10, 17, 18, 24 februari, 3, 10, 11, 24 maart, 7, 14 en 21 april 1959 worden voor kennisgeving aangenomen;

Voorzitter

8°. afschrift van een Koninklijk besluit van 11 maart 1959, houdende het verlenen van ontslag aan mejuffrouw mr. M. A. Tellegen als Directeur van het Kabinet der Koningin en de benoeming als zodanig van jhr. mr. W. F. Roëll.

Dit stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

9°. zevenentwintig missives van de Eerste Kamer, houdende kennisgeving, dat zij zich heeft verenigd met een aantal haar door de Tweede Kamer toegezonden voorstellen van wet.

Deze missives, welke betrekking hebben op de ontwerpen van wet, aangenomen door de Eerste Kamer in haar vergaderingen van 24 maart, 7, 8, 14, 21 april en 12 mei jl., worden voor kennisgeving aangenomen;

10°. een missive van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, houdende mededeling van de benoeming door de Eerste Kamer tot leden der gemengde commissie voor de stenografie van de heren H. Algra, dr. H. J. J. van Velthoven en D. de Loor en tot leden van de commissie van beroep voor de ambtenaren van de stenografische inrichting van de heer mr. G. C. J. D. Kropman, mejuffrouw mr. M. Tjeenk Willink en de heer mr. J. van Bruggen.

Deze missive wordt voor kennisgeving aangenomen;

11°. een missive van de Minister van Algemene Zaken, naar aanleiding van de conclusie van het verslag van de vaste Commissie voor de Rijksuitgaven omtrent het Verslag van de Algemene Rekenkamer betreffende haar werkzaamheden over 1957.

Deze missive, welke niet zal worden gedrukt, zal worden gesteld in handen van de vaste Commissie voor de Rijksuitgaven;

12°. de volgende missives van de Minister van Buitenlandse Zaken:

een, ten geleide van de Tractatenbladen 1959, nr. 9, 1958, nrs. 153 en 165, waarin zijn opgenomen de teksten van respectievelijk het op 22 december 1958 te Helsinki tot stand gekomen Protocol betreffende de regeling van het multilaterale handels- en betalingsverkeer tussen Finland en bepaalde landen van West-Europa gedurende het tijdvak van 1 januari tot en met 31 december 1959; de op 23 oktober 1958 tussen de Nederlandse en de Italiaanse Regering gewisselde nota's tot regeling van het handelsverkeer gedurende het tijdvak van 1 juni 1958 tot 31 december 1958; het op 24 november 1958 te Wenen tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg enerzijds en de Republiek Oostenrijk anderzijds gesloten Aanvullend Protocol tot wijziging en aanvulling van de goederenlijsten A en B, behorende bij de op 29 juni 1957 gesloten Handelsovereenkomst (5464) (R 136).

Deze missive is reeds gedrukt en rondgedeeld; de *Tractatenbladen* zijn nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

een, ten geleide van *Tractatenbladen* 1959, nrs. 5 en 6, waarin zijn opgenomen de teksten van de op 27 juni 1958 te Parijs tot stand gekomen protocollen tot wijziging van het verdrag inzake de oprichting van de Europese Betalings Unie en de Europese Monetaire Overeenkomst van 5 augustus 1955 (5467) (R 137);

een, ten geleide van *Tractatenblad* 1959, nr. 17, waarin is opgenomen de tekst van de op 19 september en 10 oktober 1958 te Bonn tussen de Nederlandse Regering en de Duitse Bondsregering gewisselde nota's, houdende een overeenkomst inzake het vergemakkelijken van het overnemen van personen aan de grens (5488);

een, ten geleide van *Tractatenblad* 1959, nr. 25, waarin is opgenomen de tekst van de op 20 januari 1959 te Kuala Lumpur tussen de Nederlandse Regering en de Federatie van Malaya gewisselde nota's, houdende een overeenkomst betreffende de wederzijdse afschaffing van paspoortvisa (5489).

Deze missives, welke reeds zijn gedrukt en rondgedeeld, worden voor kennisgeving aangenomen; de *Tractatenbladen* zijn nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

een, ten geleide van *Tractatenblad* 1958, nr. 146, waarin is opgenomen de tekst van de op 21 juli en 10 oktober 1958 te 's-Gravenhage tussen de Nederlandse en de Amerikaanse Regering gewisselde nota's, houdende een overeenkomst tot verlenging van de werkingsduur van een overeenkomst betreffende samenwerking tussen de meteorologische diensten van de Nederlandse Antillen en van de Verenigde Staten van Amerika van 12 september 1958 tot 12 september 1959 (5490) (R 138);

een, ten geleide van *Tractatenblad* 1958, nr. 111, waarin is opgenomen de tekst van de op 23 november 1957 te 's-Gravenhage tot stand gekomen Overeenkomst betreffende zeeliedenvluchtelingen (5495) (R 140).

Deze missives zijn reeds gedrukt en rondgedeeld; de *Tractatenbladen* zijn nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

een, ten geleide van *Tractatenblad* 1959, nr. 16, waarin is opgenomen de tekst van de op 30 juni 1958 te Oslo tussen de Nederlandse en de Noorse Regering gewisselde nota's houdende een overeenkomst betreffende de uitwisseling van in vijandelijk vermogen aangetroffen effecten (5494).

Deze missive, welke reeds is gedrukt en rondgedeeld, wordt voor kennisgeving aangenomen; het *Tractatenblad* is nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

een, ten geleide van uitgave nr. 58 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken: „Het Midden Oosten en de Verenigde Naties” (5300, hoofdstuk III, nr. 30);

een, ten geleide van uitgave nr. 59 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken „De dertiende algemene vergadering van de Verenigde Naties”, september—december 1958 (5300, hoofdstuk III, nr. 32);

Deze missives zijn reeds gedrukt en rondgedeeld; de bijbehorende stukken zijn nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

een, ten geleide van de Indonesische nota in antwoord op de Nederlandse protestnota inzake de Indonesische wet tot nationalisatie van Nederlandse bedrijven (5452).

Deze stukken zijn reeds gedrukt en rondgedeeld;

13°. een missive van de Minister van Binnenlandse Zaken, Bezitsvorming en Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie, ten geleide van een kaart met betrekking tot het wetsontwerp Wijziging van de grens tussen de gemeenten Delft en Schipluiden (5476, nr. 4).

Deze missive is reeds gedrukt en rondgedeeld; de kaart is nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

14°. een missive van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, Bezitsvorming en Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie ten geleide van de jaarverslagen over 1957 van een aantal bedrijfslichamen (5300, hoofdstuk V, nr. 17).

Deze missive, welke reeds is gedrukt en rondgedeeld, wordt voor kennisgeving aangenomen; de jaarverslagen zijn nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

Voorzitter

15°. de volgende missives van de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen:

een, ten geleide van de goedgekeurde jaarrekening over 1957 van de technische hogeschool te Eindhoven en het daarbij behorende accountantsrapport (5300, hoofdstuk VI, nr. 35).

Deze missive, welke reeds is gedrukt en rondgedeeld, wordt voor kennisgeving aangenomen; de bijbehorende stukken zijn nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

een, ten geleide van een afschrift van zijn schrijven aan de Algemene Rekenkamer, betreffende controle ter plaatse bij de technische hogescholen.

Deze missive, welke niet zal worden gedrukt, zal worden gesteld in handen van de vaste Commissie voor de Rijksuitgaven;

16°. de volgende missives van de Minister van Financien:

een, ten geleide van het Verslag, ingevolge artikel 69 van het Grootboekbesluit 1913 (*Stb.* 345) van de stand der Staatsschuld op ultimo van het jaar 1958, zomede van de verschillende verrichtingen bij de Grootboeken der Nationale Schuld gedurende het jaar 1958 (5474).

Deze missive, welke reeds is gedrukt en rondgedeeld, zal worden gesteld in handen van de vaste Commissie voor de Rijksuitgaven;

een, naar aanleiding van de door de Kamer aangenomen conclusie van het verslag der vaste Commissie voor de Rijksuitgaven omtrent de Staat van kredieten ten laste van de hoofdstukken der rijksbegroting en van de begroting van het Zuiderzeefonds voor het dienstjaar 1958, welke zijn verleend met toepassing van het 2e lid van artikel 15 der Comptabiliteitswet (*Stb.* 1927, 259) (5227, nr. 30);

Deze missive, welke reeds is gedrukt en rondgedeeld, zal worden gesteld in handen van de vaste Commissie voor de Rijksuitgaven;

een, ten geleide van de Rekening van ontvangst en uitgaaf der 4½ pct. lening 1959 ten laste van de Staat der Nederlanden, uitgegeven krachtens de Leningwet 1955 (*Stb.* 348), gewijzigd bij de wet van 25 juni 1958 (*Stb.* 314) (5486).

Deze stukken, welke niet zullen worden gedrukt, zullen worden gesteld in handen van de vaste Commissie voor de Rijksuitgaven;

een, ten geleide van een overzicht van de door het Rijk ge-
heven middelen op ultimo februari 1959;

een, ten geleide van een overzicht van de door het Rijk ge-
heven middelen op ultimo maart 1959.

Deze missives, welke niet zullen worden gedrukt, worden voor kennisgeving aangenomen; een exemplaar van de overzichten is reeds aan de leden toegezonden;

17°. een missive van de Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid, ten geleide van een kaart betreffende het wetsontwerp Verklaring van het algemene nut der onteigening van percelen, erfdiensbaarheden en andere zakelijke rechten, nodig ten behoeve van de uitvoering van het rehabilitatieplan voor de Grote Stokstraat e.o. te Maastricht (5447, nr. 4).

Deze missive is reeds gedrukt en rondgedeeld; de kaart is nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

18°. de volgende missives van de Minister van Verkeer en Waterstaat:

een, naar aanleiding van de door de Kamer aangenomen conclusie van het verslag van de vaste Commissie voor de Rijksuitgaven omtrent het Verslag van de Algemene Rekenkamer betreffende haar werkzaamheden over 1957.

Deze missive, welke niet zal worden gedrukt, zal worden gesteld in handen van de vaste Commissie voor de Rijksuitgaven;

een, ten geleide van een overzicht van de exploitatie der emigrantenschepen in 1958 (5300 F, nr. 6).

Deze missive, welke reeds is gedrukt en rondgedeeld, wordt voor kennisgeving aangenomen; het overzicht is nedergelegd ter griffie, ter vertrouwelijke kennisneming door de leden;

een, ten geleide van een nota inzake de nadere uitwerking van het verkavelingsplan voor Oostelijk Flevoland, alsmede de exploitatierekening van de Stichting 't Voorhuys te Emmeloord over 1958 (5300 B, nr. 6).

Deze missive, welke reeds is gedrukt en rondgedeeld, wordt voor kennisgeving aangenomen; de bijbehorende stukken zijn nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

19°. de volgende missives van de Minister van Economische Zaken:

een, waarbij ingevolge de toezegging in het verslag over hoofdstuk X der rijksbegroting voor 1959, nadere mededelingen worden gedaan inzake de kartelprocedure met betrekking tot de Pharmaceutische Handelsconventie (5300, hoofdstuk X, nr. 15).

Deze missive, welke reeds is gedrukt en rondgedeeld, wordt voor kennisgeving aangenomen;

een, ten geleide van aan de provinciale besturen gezonden brieven, betreffende de aanwijzing van ontwikkelingskernen (5300, hoofdstuk X, nr. 16);

een, ten geleide van aan de provinciale besturen van Drenthe en Overijssel gezonden brieven, betreffende de aanwijzing van ontwikkelingskernen (5300, hoofdstuk X, nr. 17).

Deze missives zijn reeds gedrukt en rondgedeeld; de bijbehorende stukken zijn nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

een, naar aanleiding van de door de Kamer aangenomen conclusie van het verslag der vaste Commissie voor de Rijksuitgaven omtrent het Verslag van de Algemene Rekenkamer betreffende haar werkzaamheden over 1957.

Deze missive, welke niet zal worden gedrukt, zal worden gesteld in handen van de vaste Commissie voor de Rijksuitgaven;

20°. de volgende missives van de Staatssecretaris van Economische Zaken:

een, waarbij ingevolge de toezegging, gedaan bij de mondelinge behandeling van hoofdstuk X der rijksbegroting voor 1959, nadere mededelingen worden gedaan betreffende de subsidiën in verband met de branchegewijze voorlichting aan de middenstand (5300, hoofdstuk X, nr. 14);

een, ten geleide van het elfde verslag over de tenuitvoerlegging van de Wet houdende tijdelijke regeling betreffende afbetalingsovereenkomsten (5300, hoofdstuk X, nr. 18).

Deze missives, welke reeds zijn gedrukt en rondgedeeld, worden voor kennisgeving aangenomen;

Voorzitter

21°. een missive van de Staatssecretaris van Economische Zaken en de Minister van Justitie, ten geleide van de ontwerp-Benelux-merkenregeling en een vergelijkend overzicht van dit ontwerp en de Nederlandse Merkenwet (5470).

Deze missive en het vergelijkend overzicht zijn reeds gedrukt en rondgedeeld; de ontwerp Benelux-merkenregeling is opgenomen in de gedrukte stukken van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad onder nr. 15-1;

22°. de volgende missives van de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening:

een, ten geleide van een verslag over de toepassing van de bepalingen van het IIIde hoofdstuk van de Landbouwwet, alsmede het verslag van de directie van het Voedselvoorzienings- en verkoopbureau, beide over het vierde kwartaal 1958;

een, waarbij ingevolge de toezegging, gedaan in de memorie van antwoord op het voorlopig verslag over hoofdstuk XI der rijksbegroting voor 1959, nadere mededelingen worden gedaan over de vraag „hoeveel kleine bedrijven ten behoeve van de ruilverkavelingen zijn opgekocht en wat de grootte van deze bedrijven was”.

Deze missives, welke reeds zijn gedrukt en rondgedeeld, worden voor kennisgeving aangenomen;

23°. een missive van de Minister van Maatschappelijk Werk, waarbij ingevolge de toezegging, gedaan bij het verslag over hoofdstuk XII A der rijksbegroting voor 1959, wordt toegezonden het verslag van het European office of the United Nations over de „social research and community development in European problem areas” (5300, hoofdstuk XII A, nr. 14).

Deze missive, welke reeds is gedrukt en rondgedeeld, wordt voor kennisgeving aangenomen; het verslag is nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

24°. een missive van de Minister van Zaken Overzee, in verband met een wijziging van het bij de „Tariefwet Nieuw-Guinea” behorende tarief van invoerrechten ter uitvoering van het Euratom Verdrag (5487).

Deze missive is reeds gedrukt en rondgedeeld;

25°. een missive van de Algemene Rekenkamer, ten geleide van het verslag van het Waarborgfonds Rechtsherstel over de jaren 1955 en 1956 (5479).

Deze stukken, welke reeds zijn gedrukt en rondgedeeld, zullen worden gesteld in handen van de vaste Commissie voor de Rijksuitgaven;

26°. de volgende beschikkingen van de Voorzitter van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal:

een, van 14 april 1959, houdende benoeming tot vertegenwoordigers in de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa van de heren dr. J. J. R. Schmal, F. J. Goedhart, J. J. Fens, ir. H. Vos, mevrouw mr. J. M. Stoffels-Van Haaften, de heren jhr. mr. P. G. M. van Meeuwen en mr. B. W. Biesheuvel en tot plaatsvervangend vertegenwoordigers in die Raad de heren jhr. mr. M. van der Goes van Naters, J. Tjalma, J. W. van Hulst, A. E. M. Duynstee, dr. W. J. Schuijt, mr. H. van Riel en dr. C. L. Patijn;

een, van 5 mei 1959, houdende aanwijzing tot leden van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad van de heren dr. ir. W. J. Droesen, mr. J. A. W. Burger, E. A. Vermeer, dr. W. L. P. M. de Kort, J. M. Willems, H. Oosterhuis, ir. A. L. H. Roebroek, C. Egas, mr. F. J. F. M. van Thiel, D. Roemers, J. H. J. Maenen, mevrouw mr. J. M. Stoffels-Van Haaften, W. J. A. Mulders, mr. W. F. Lichtenauer, mr. H. W. van Doorn, mr. M. de Niet, mr. F. G. van Dijk, mr. H. van Riel, dr. I. N. Th. Diepenhorst, M. Ruppert en mr. B. W. Biesheuvel

en als plaatsvervangende leden de heer J. de Ruiter, mejuffrouw mr. J. C. H. H. de Vink, de heren mr. H. J. Hellema, dr. ir. C. J. van Meel, mr. K. T. M. van Rijkevorsel, H. Peschar, dr. J. G. H. Tans, mr. L. de Gou, dr. J. J. Gielen, W. J. G. Peters, mr. Th. A. Versteeg, C. W. van Wingerden, dr. C. L. Patijn, jhr. mr. T. A. J. W. Schorer, mevrouw J. F. Schouwe-naar-Franssen, de heren ir. M. A. Geuze, mr. E. H. Toxopeus, mejuffrouw mr. A. P. Schilthuis, de heren ir. H. Vredeling, C. F. Kleisterlee en S. Korteweg;

een, van 6 mei 1959, houdende aanwijzing van de heer mr. J. de Wilde, lid van de Eerste Kamer, tot lid van het Europese Parlement in de vacature, ontstaan door het overlijden van de heer dr. W. Rip.

Deze stukken worden voor kennisgeving aangenomen;

27°. een missive van de Commissie voor de huishoudelijke aangelegenheden, ten geleide van de Raming der voor de Tweede Kamer benodigde uitgaven in 1960 (5480).

Deze stukken zijn reeds gedrukt en aan de leden rondgedeeld;

28°. twee missives van de Gouverneur van Suriname: een ten geleide van een schrijven van de Staten van Suriname, houdende mededeling, dat genoemde Staten afzien van het uitbrengen van verslag omtrent het ontwerp van Rijkswet tot naturalisatie van Marie Raphaël Louis Hubert Chance en 7 anderen (5428) (R 133).

Dit schrijven heeft betrekking op in de Nederlandse Antillen woonachtige personen, zodat op grond van artikel 11, lid 5 en artikel 16 van het Statuut voor het Koninkrijk door de Staten van Suriname geen verslag behoeft te worden uitgebracht.

Deze stukken, welke niet zullen worden gedrukt, worden voor kennisgeving aangenomen;

een, ten geleide van een schrijven van de Staten van Suriname, betreffende het ontwerp van Rijkswet tot wijziging van de wet op het Nederlanderschap en het ingezetenschap (*Stb.* 1892, 268) (5393) (R 130).

Het schrijven van de Staten van Suriname is reeds gedrukt en rondgedeeld;

29°. een missive van de Voorzitter van de Staten van de Nederlandse Antillen, ten geleide van verslagen der Nederlandse Antillen betreffende de ontwerpen van Rijkswet:

Wijziging van de wet op het Nederlanderschap en het ingezetenschap (*Stb.* 1892, 268) (5393) (R 130);

Naturalisatie van Marie Raphaël Louis Hubert Chance en 7 anderen (5428) (R 133).

Deze verslagen zijn reeds gedrukt en rondgedeeld;

30°. een missive van de Secretaris van de NATO Parliamentarians' Conference, ten geleide van de verslagen van de vierde jaarlijkse NATO Parliamentarians' Conference in november 1958.

Deze stukken zullen worden nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

31°. de volgende adressen:

drie, betreffende de ontwerp-Wet op het Afbetalingsstelsel van:

de Commissie van Overleg van de Middenstands-Vakcentralen, te 's-Gravenhage;

het Verbond van Nederlandse Werkgevers en drie andere organisaties, te 's-Gravenhage;

de Vereniging van Secretarissen van Sociale Raden, te Utrecht;

Voorzitter

een, betreffende de ontwerp-Wet op de ruimtelijke ordening, van de Unie van Waterschapsbonden, te 's-Gravenhage;

een, betreffende de ontwerp-Boswet, van de Unie van Waterschapsbonden, te 's-Gravenhage;

twee, betreffende het ontwerp van wet Machtiging tot het geven van een garantie voor betaling van rente en aflossing van leningen t.b.v. twee onderscheidenlijk te Amsterdam en Rotterdam op te richten Hilton-hotels van:

de Nederlandse Bond van Werkgevers in Hotel-, Restaurant-, Café- en Aanverwante Bedrijven, te 's-Gravenhage;

de Stadiestichting Hotelbouw Weena, te Rotterdam;

een, betreffende het ontwerp van wet Maatregelen in verband met de financiële positie van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds en van het Spoorwegpensioenfonds, van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, te 's-Gravenhage;

twee, betreffende het ontwerp van wet Regeling van het voortgezet onderwijs van:

de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, te 's-Gravenhage;

de Federatie van Verenigingen van rectoren en directeuren van scholen voor V.H.M.O. in Nederland, te 's-Gravenhage;

een, betreffende de ontwerp-Prijzenwet, van het Verbond van de Nederlandse Groothandel, te 's-Gravenhage;

een, betreffende het wetsontwerp Wijziging van de grens tussen de gemeenten Deventer en Diepenveen, van het Gemeentebestuur van Deventer;

een, van Ronald van Kempen, te Surabaya, houdende verzoek om verkrijging van een Nederlands paspoort en een inreisvisum voor Nederland;

een, van H. F. N. van Hien, te Surabaya, houdende verzoek om verkrijging van een Nederlands paspoort en een inreisvisum voor Nederland ten behoeve van zijn stiefkinderen;

een, van M. F. Bernardus-Brummer, te Delfzijl, houdende verzoek om verkrijging van een Nederlands paspoort en een inreisvisum voor Nederland ten behoeve van haar moeder, vrouwe Tjee Loan Eng;

een, van J. W. Broekhuijsen, te 's-Gravenhage, houdende verzoek om verkrijging van een Nederlands paspoort en een inreisvisum voor Nederland ten behoeve van C. H. W. Bomas;

een, van het Centraal Comité van Kerkelijk en Particulier initiatief voor sociale zorg t.b.v. gerepatrieerden, te 's-Gravenhage, houdende verzoek om verkrijging van een Nederlands paspoort en een inreisvisum voor Nederland ten behoeve van D. Ong;

een, van vrouwe A. J. Catenius, te Surabaya, houdende verzoek om verkrijging van een Nederlands paspoort en een inreisvisum voor Nederland ten behoeve van haar en haar minderjarige zoon;

een, van mejuffrouw G. A. Umboh, te Surabaya, houdende verzoek om verkrijging van een Nederlands paspoort en een inreisvisum voor Nederland;

een, van de Centrale Raad voor de behartiging van de gemeenschappelijke pensioenbelangen, te Amersfoort, betreffende de korting op de ambtelijke pensioenen bij gelijktijdig genot van een uitkering ingevolge de A.O.W.;

een, van J. Govaers, te Nieuw-Millingen, betreffende restitutie van in 1945 bij zijn grensoverschrijding in beslag genomen Duitse markten;

een, van F. R. Wilson, te 's-Gravenhage, houdende verzoek om alsnog toekenning van Japans smartegeld;

een, van mevrouw H. Hoogenkamp, te Millingen a/d Rijn, houdende verzoek om vrijstelling van dienstplicht voor haar zoon W. H. I. H. Hoogenkamp;

een, van dr. R. Bahlmann, te Nijmegen, houdende verzoek om toekenning van een hogere schadeloosstelling voor de van mejuffrouw E. A. F. Sträter gevorderde onroerende goederen;

een, van mr. P. G. H. van Doeveren, te 's-Gravenhage, in verband met de hem opgelegde aanslag in de inkomstenbelasting;

een, van A. A. Pieters, te 's-Gravenhage, in verband met de wateroverlast bij een hem toebehorend woonhuis te Leidsendam;

een, van F. J. Sahetapy, te Hollandia, houdende verzoek tot verkrijging van het Nederlanderschap;

een, van L. Stammeshaus, te 's-Gravenhage, ten vervolge op zijn vorig adres, houdende verzoek om ongedaanmaking van een aftrek wegens uitbetaald backpay-pensioen op een hem toegekende uitkering krachtens richtlijn 12 van de Minister van Buitenlandse Zaken;

een, van Ch. E. J. Lobato, te Amsterdam, houdende verzoek om vergoeding voor in Indonesië geleden schade;

een, van J. A. Lucas, te 's-Gravenhage, betreffende wijziging van de Pensioenwet 1922;

een, van de Nederlandse Vrijgezellenbond, te 's-Gravenhage, houdende verzoek om belastingverlaging voor de ongehuwden met ingang van het tijdstip van inwerkingtreding van de Algemene Weduwen- en Wezenwet;

een, van de Verkoop Maatschappij J. J. Both N.V., te Amsterdam, betreffende de inhouding van premie voor de Ziekte- en Werkloosheidswet over vakantiegeden en gratificaties;

een, van mevrouw J. W. van Dam-Schuurman, te Leiden, houdende verzoek om vrijstelling van militaire dienst voor haar zoon A. A. van Dam;

een, van J. W. W. Luijks, te 's-Gravenhage, houdende verzoek om toekenning van een rehabilitatie-uitkering Indische oorlogsslachtoffers;

een, van E. F. Kouthoofd, te 's-Gravenhage, houdende verzoek om alsnog in aanmerking te komen voor een rehabilitatie-uitkering Indische oorlogsslachtoffers;

een, van mr. dr. J. W. E. Sol, te 's-Gravenhage, houdende verzoek om toekenning van een rehabilitatie-uitkering Indische oorlogsslachtoffers;

een, van J. G. R. H. Verhagen, te Groningen, houdende verzoek te willen bevorderen, dat zijn moeder van Indonesië naar Nederland wordt overgebracht;

een, van mevrouw R. Prins-Vos en mejuffrouw Chr. Vos, beiden te Hilversum, houdende verzoek de overbrenging van hun zuster, mevrouw Leeuwenberg-Vos, van Indonesië naar Nederland te bevorderen;

een, van C. Boogaard-De Hoog, te Sliedrecht, houdende verzoek om toekenning van een uitkering ingevolge de Algemene Ouderdomswet;

een, van L. P. H. Peterse, te Hoogvliet, houdende verzoek de afschaffing van het buitengewoon besluit arbeidsverhoudingen 1945 te bevorderen;

een, van het gemeentebestuur van Franeker, houdende verzoek de aanwijzing van Franeker als ontwikkelingskern voor industriebevordering te bevorderen;

een, van H. E. de Jongh, te Bandung, houdende verzoek om toekenning alsnog van een rehabilitatie-uitkering Indische oorlogsslachtoffers;

een, van B. Wøller, te Kopenhagen, houdende verzoek om toekenning alsnog van een rehabilitatie-uitkering Indische oorlogsslachtoffers;

een, van W. E. van Put, te 's-Gravenhage, betreffende de korting op de ambtelijke pensioenen bij gelijktijdig genot van een uitkering ingevolge de Algemene Ouderdomswet;

Voorzitter

een, van mevrouw J. M. Kairupan-Voorsmit, te 's-Gravenhage, houdende verzoek om restitutie van de overtochtskosten van Indonesië naar Nederland in de koersverhouding 1 : 3;

een, van R. L. Westhoff, te Soestdijk, en twee anderen, houdende verzoek om versterking van een inreisvisum voor Nederland t.b.v. hun moeder;

een, van C. N. Willemsse, te Naarden, houdende verzoek om vergoeding van oorlogsschade;

een, van Anders Larsen, te Virum-Kopenhagen, houdende verzoek om toekenning van een rehabilitatie-uitkering Indische oorlogsslachtoffers;

een, van A. W. Allinol, te 's-Gravenhage, houdende verzoek om verhoging van de hem toegekende rehabilitatie-uitkering Indische oorlogsslachtoffers;

een, van ir. H. K. Bruins, te 's-Gravenhage, ten vervolg op zijn vorig adres, houdende verzoek om rechtsherstel en toekenning van een schadevergoeding;

een, van mevrouw S. P. M. Meijer, te Bandung, houdende verzoek om verkrijging van een Nederlands paspoort en een inreisvisum voor Nederland;

een, van W. H. Horseling, te Lhee, betreffende de financiering van de particuliere- en van de woningwetbouw;

een, van C. Lisman, te Amsterdam, betreffende de verplichting tot betalen van ziekenfondspremie door personen, die reeds particulier verzekerd zijn;

een, van G. Pieters, te Zuidwolde, houdende verzoek om naturalisatie.

Deze adressen zullen worden gesteld in handen van de daarvoor in aanmerking komende commissies;

32°. de volgende missives:

een, van mevrouw A. A. Rip-Gehrels, waarbij zij haar dank betoont voor de deelneming, betuigd bij het overlijden van haar echtgenoot, de heer dr. W. Rip, in leven lid van de Eerste Kamer;

een, van mevrouw J. van der Brug-Lok, waarbij zij haar dank betuigt voor de deelneming, betoond bij het overlijden van haar echtgenoot, de heer R. van der Brug, oud-lid van de Tweede Kamer;

een, van de heer H. C. J. G. Schmidt, te 's-Gravenhage, waarbij hij zijn dank betuigt voor de woorden, door de Voorzitter der Kamer gesproken bij zijn aankomst in Nederland.

Deze missives zullen worden nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

33°. twee moties met toelichting, aangenomen in de raad van de gemeente Alkmaar in haar vergadering van 16 april 1959;

een, betreffende de tunnelverbinding onder het IJ;

een, betreffende de inpoldering van de Markerwaard en die van Zuidelijk Flevoland en de ontwikkeling van het noordkwartier van Noordholland.

Deze stukken zullen worden nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

34°. de volgende verklaringen van adhesie:

een, aan het adres van de Gereformeerde Kerk, te Uithuizermeeden, betreffende het wetsontwerp Algemene Kinderbijslagverzekering, van de Gereformeerde Kerk, te Waardhuizen;

een, aan het adres van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam e.a., betreffende de ontwerp-Prijzenwet, van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Drenthe, te Meppel.

Deze stukken zullen worden nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

35°. de volgende missives:

een, van het dagelijks bestuur van het Havenschap Delfzijl, ten geleide van de notulen van de raad van bestuur van het havenschap van de vergadering van 3 februari 1959, alsmede de besluiten tot wijziging van de begroting van het havenschap voor 1959 en tot wijziging van het reglement op de heffing en invordering van rechten voor het gebruik of genot van de haven Delfzijl met bijkomende werken;

een, van ir. F. L. Postel, te Leiden, ten geleide van afschriften van zijn brieven aan de minister-presidenten van de Sovjet-Unie en Groot-Britannië betreffende hem z.i. aangedaan onrecht.

Deze stukken zullen worden nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

36°. de volgende telegrammen betreffende een algemene loonronde van 4 pct.:

een, van een aantal bouwvakarbeiders bij de P.E.N.-centrale te Velsenoord;

een, van arbeiders, werkzaam bij de firma Schilder te Amsterdam-West.

Deze stukken zullen worden nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

37°. afschriften van de volgende missives:

een, van de Centrale Raad voor de behartiging van de gemeenschappelijke pensioenbelangen, te Amersfoort, aan de Raad van Ministers, betreffende de wenselijkheid van overleg met de pensioenbonden voor de vaststelling van pensioenvoor-schriften;

een, van de Nederlandse Bond van huis- en grondeigenaren, te 's-Gravenhage, aan de Raad van Ministers, betreffende het te voeren huurbeleid;

een, van de Vereniging van leraren in de lichamelijke opvoeding in Nederland, te Utrecht, aan de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, betreffende het niet-bevoegd verklaren van abiturienten van het C.I.O.S. voor het geven van lessen in lichaamsoefeningen aan scholen voor lager-, voortgezet lager- en uitgebreid lager onderwijs;

een, van W. P. Th. Anneveldt, te Medan, aan Hare Majesteit de Koningin, betreffende zijn rehabilitatie als oorlogsslachtoffer;

een, van de Xlistygemeenschap, te Amsterdam, aan de Raad van Ministers, betreffende de overval van de Chinese communisten op Tibet.

Deze stukken zullen worden nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

38°. de volgende boekwerken:

van de Minister van Verkeer en Waterstaat, het jaarverslag van de Koninklijke Luchtvaartmaatschappij over 1958;

van de Minister van Economische Zaken:
het jaarverslag van „de Breedband N.V.” over 1958;
het verslag van de Inspecteur-Generaal der Mijnen over 1957;

van de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, de rapporten van de commissie ziekenhuisvraagstukken: „Samenwerking van ziekenhuizen”;

van de Minister van Zaken Overzee:
het verslag van de toestand van het Eilandgebied Aruba over 1957;

het verslag Tienjarenplan Suriname over het 3de kwartaal 1958;

Voorzitter

van het hoofdbestuur van de Posterijen, Telegrafie en Telefonie, de verslagen van de Permanente commissie van beroep voor het Staatsbedrijf der PTT over de jaren 1957 en 1958;

van het Produktschap voor gedistilleerde dranken, het verslag over 1958;

van de Stichting voor Nederlandse zelfstandige handel en industrie, te 's-Gravenhage, een overdruk van artikelen in de Economisch-Statistische Berichten, getiteld: „Een recht in plaats van twee averecht” van mr. Th. S. IJsselmuiden;

van de bibliothecaris van de Gemeentelijke Universiteit, te Amsterdam, de academische proefschriften:

van C. J. Bottemanne: „Principles of fisheries development”;

van H. Th. Ambagtsheer: „Jhr. mr. Jeronimo De Bosch Kemper”;

van de bibliothecaresse van de r.k. universiteit te Nijmegen, het academisch proefschrift van J. A. M. Cornelissens: „Van Individualistische naar Institutionele Vorming van Arbeidsvoorwaarden”;

van de bibliothecaris van de Rijksuniversiteit te Leiden, het academisch proefschrift van Sj. Royer: „Hoofdzaken der voerdersaansprakelijkheid in het zeerecht”;

van de Permanente commissie overheidsdocumentatie, het jaarverslag over 1958;

van de Koninklijke Nederlandse Vereniging van transportondernemingen, het jaarverslag over 1958;

van de Nederlandse Unie van speeltuin-organisaties, te Amsterdam, haar jaarverslag over 1958.

Deze boekwerken zullen worden geplaatst in de boekerij der Kamer.

De Voorzitter: Verder deel ik aan de Kamer mede, dat de verslagen gereed zijn van:

de vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken, omtrent de volgende wetsontwerpen:

Herziening gemeentegrenzen op westelijk Voorne (5185);

Wijziging van de grens tussen de gemeenten Deventer en Diepenveen (5186);

Wijziging van de grenzen der gemeenten Dordrecht, Dubbeldam en Sliedrecht (5280);

de vaste Commissie voor Economische Zaken omtrent de volgende wetsontwerpen:

Bekrachtiging van het Koninklijk besluit van 9 augustus 1958 (Stb. 425), regelende de hernieuwde inwerkingtreding van de Prijsopdrijvings- en hamsterwet 1939 (5319);

Wijziging van de begroting van de Staatsmijnen in Limburg voor het dienstjaar 1958 (Verwerving Duitse mijnvelden) (5386).

Deze verslagen zijn reeds gedrukt en rondgedeeld.

De Voorzitter: Voorts zijn gereed en reeds gedrukt en rondgedeeld:

het nader verslag van de vaste Commissie voor de Rijksuitgaven omtrent:

het verslag van de Algemene Rekenkamer inzake haar werkzaamheden met betrekking tot de controle op het financieel beheer van Nederlands Nieuw-Guinea over het jaar 1955 (4688);

het verslag van de Algemene Rekenkamer inzake haar werkzaamheden met betrekking tot de controle op het financieel beheer van Nederlands Nieuw-Guinea over het jaar 1956 (4964);

het verslag van de vaste Commissie voor de Deltazaken betreffende haar werkzaamheden (5475);

het verslag van het mondeling overleg van de begrotingscommissie voor Buitenlandse Zaken met de Minister van Buitenlandse Zaken op 24 februari 1959 (5300, hoofdstuk III, nr. 31).

Ten slotte is het verslag gereed en reeds gedrukt en rondgedeeld van de vaste Commissie voor de Rijksuitgaven, overeenkomstig het bepaalde in artikel 153, tweede lid, van het Reglement van Orde, over het eerste kwartaal 1959 (5473).

Dit verslag wordt voor kennisgeving aangenomen.

De Gemengde Commissie voor de Stenografie uit de beide Kamers der Staten-Generaal heeft mij medegedeeld, dat zij tot haar voorzitter heeft benoemd de heer dr. H. W. Tilanus.

Aangezien door geen van beide Kamers der Staten-Generaal binnen de termijn, bedoeld in artikel 6 der Grondwet, de wens te kennen is gegeven, dat de Overeenkomsten tussen de Nederlandse Regering, de Franse Regering, en de Duitse, Zwitserse en Oostenrijkse Bondsregeringen tot vergemakkelijking van het reizigersverkeer (5449), welke Overeenkomsten op 2 maart 1959 ter griffie zijn ontvangen, aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zullen worden onderworpen, stel ik voor, dit stuk voor kennisgeving aan te nemen.

Daartoe wordt besloten.

De Voorzitter: De uitslag van de trekking der afdelingen, die 24 maart jl. heeft plaatsgevonden, is als volgt:

1ste Afdeling: de heren Tilanus, Beernink, Van Aartsen, Baeten, Duynstee, Engelbertink, Geertsema, De Groot, mevrouw Heroma-Meilink, de heren Kikkert, Korteweg, Kramer, Kranenburg, Lamberts, Lankhorst, Lucas, Maenen, Nederhorst, Reehorst, Schmal, Schuitemaker, mevrouw Tellegen-Veldstra, de heren Venverloo, Van Vliet, De Vreeze, Welter, Weijters, Van der Zanden, Zandt en Zwanikken;

2de Afdeling: de heren Bruins Slot, Roosjen, Baart, Berger, Biewenga, Bommer, mejuffrouw Ten Broecke Hoekstra, de heren Cals, Diepenhorst, Van Dongen, Drosen, Van Eibergen, Koersen, Laan, mejuffrouw Lemaire, de heren Luns, Van Maastricht, Van Meel, Moorman, Peschar, Van der Peijl, Van der Ploeg, Posthumus, Van Rijkevorsel, Smalbroek, mevrouw Van Someren-Downer, de heren Toxopeus, B. P. van der Veen en Veldkamp;

3de Afdeling: de heren Oud, Korthals, Biesheuvel, Borst, Calmeyer, Cornelissen, Van Doorn, Van Dijk, Van Eijdsen, Van der Goes van Naters, Kieft, Kleisterlee, mejuffrouw Klompé, de heren Koopman, Van der Mei, Patijn, Roemers, mevrouw De Roos-Oudegeest, de heren De Ruiter, Samkalden, Schurer, Suurhoff, Van den Tempel, Van Thiel, N. van der Veen, Verkerk, Versteeg, Vredeling, Westerhout en jonkvrouw Wttewaal van Stoetwegen;

4de Afdeling: de heren Romme, Andriessen, Bakker, Bogaers, Couzy, Van Dis, Egas, De Graaf, Hofstra, Kleijwegt, Kodde, Van Koeverden, Kolfschoten, De Kort, Van Leeuwen, Van Lienden, Van Lier, mejuffrouw Nolte, de heren W. J. G. Peters, Ritmeester, Schmelzer, Stokman, A. R. Vermeer, E. A. Vermeer, mejuffrouw De Vink, de heren Vondeling, Witte, De Wolf, Zegering Hadders en Zijlstra;

5de Afdeling: de heren Burger, Willems, Albering, Berkhouter, Blaisse, Blom, Brouwer, Daams, Fens, Franssen, Goedhart, Den Hartog, Hazenbosch, Van den Heuvel, Janssen, De Kadt, Meulink, Mulders, J. M. Peters, Ruygers, Scheps, mejuffrouw Schilthuis, mevrouw Stoffels-Van Haften, de heren Tans, Den Uyl, Vermooten, Visser, Vrolijk, Van de Wetering en Wierda.

Voorzitter

Nog deel ik aan de Kamer mede:

a. dat tot haar voorzitter hebben benoemd:

de vaste Commissie voor de Naturalisaties jonkvrouwe Wittewaall van Stoetwegen;

de vaste Commissie voor de Binnenlandse Veiligheidsdienst de heer Burger;

de vaste Commissie voor de Bescherming van de Burgerbevolking de heer Blom;

de vaste Commissie voor Ambtenarenzaken en Pensioenen de heer Blom;

de vaste Commissie voor de Scheepvaart de heer Van Leeuwen;

de vaste Commissie voor de Middenstand de heer Van den Heuvel;

de vaste Commissie voor de Visserij de heer Van Dijk;

de vaste Commissie voor de Volksgezondheid de heer Van Lienden;

de Commissie voor de Verzoekschriften de heer Van Rijckevorsel;

de Commissie van Advies voor de Bibliotheek jonkvrouwe Wittewaall van Stoetwegen;

b. dat tot haar voorzitter, respectievelijk ondervoorzitter hebben benoemd:

de Begrotingscommissie voor Buitenlandse Zaken de heren Van der Goes van Naters en Korthals;

de vaste Commissie voor Justitie de heer Oud en jonkvrouwe Wittewaall van Stoetwegen;

de vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken de heren Beernink en Scheps;

de vaste Commissie voor Bezitsvorming en Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie de heren Hazenbosch en Roemers;

de vaste Commissie voor Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen de heren Tilanus en Stokman;

de vaste Commissie voor Financiën de heren Lucas en Van de Wetering;

de vaste Commissie voor de Rijksuitgaven de heren Peschar en Janssen;

de vaste Commissie voor Oorlog en Marine de heren Fens en E. A. Vermeer;

de vaste Commissie voor Volkshuisvesting en Bouwnijverheid de heren Andriessen en Bommer;

de vaste Commissie voor Verkeer en Waterstaat de heren Maenen en Posthumus;

de vaste Commissie voor Economische Zaken de heren Nederhorst en Janssen;

de vaste Commissie voor de Handelspolitiek de heren Blaisse en Korthals;

de vaste Commissie voor de Industrie de heren Koersen en Baart;

de vaste Commissie voor de Kernenergie de heren Hazenbosch en Posthumus;

de vaste Commissie voor Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening de heren Biewenga en Drogen;

de vaste Commissie voor Sociale Zaken en Volksgezondheid de heren De Kort en Van Lienden;

de vaste Commissie voor Maatschappelijk Werk mevrouw Heroma-Meilink en mejuffrouw De Vink;

de vaste Commissie voor Zaken Overzee de heren De Graaf en Berkhouwer;

de vaste Commissie voor Deltazaken de heren Den Hartog en Van den Heuvel;

de vaste Commissie voor de Repatriëring uit Indonesië de heren De Graaf en Van de Wetering;

c. dat de bijzondere commissie voor het wetsontwerp Voorlopige regeling in verband met de schadeloosstelling van huurders van gebouwde onroerende goederen, welke worden bezigd voor de uitoefening van een bedrijf, in geval van ont-eigening of van vordering in eigendom en in een geval van ontruiming van het gehuurde (5195) tot haar voorzitter heeft benoemd de heer Beernink;

d. dat de bijzondere commissie voor de ontwerp-Wet op het afbetalingsstelsel (5324) tot haar ondervoorzitter heeft benoemd de heer Van den Heuvel;

e. dat de bijzondere commissie voor de ontwerp-Zaaizaad-en Plantgoedwet (5332) tot haar voorzitter heeft benoemd de heer Drogen.

De Centrale Afdeling heeft met eenparigheid van stemmen besloten:

a. in de afdelingen te doen onderzoeken op woensdag, 27 mei 1959, na afloop van de openbare middagvergadering:

de raming der voor de Tweede Kamer benodigde uitgaven in 1960(5480);

b. te verzenden naar bijzondere commissies:

het wetsontwerp Regeling inzake vrijstelling van de militaire dienst wegens ernstige gewetensbezwaren (Wet gewetensbezwaren militaire dienst) (5394);

de Ontwerp-Vervoersnoodwet (5425);

de wetsontwerpen Vaststelling van overgangsregelen met het oog op de inwerkingtreding van de nieuwe voorschriften nopens de ruimtelijke ordening en de volkshuisvesting (Overgangswet ruimtelijke ordening en volkshuisvesting (5455);

Nieuwe bepalingen met betrekking tot de inrichting, samenstelling en bevoegdheid van het provinciaal bestuur (Provinciewet) (5460);

de Ontwerp-Financiële-Verhoudingswet 1959 (5472);

c. te verzenden naar de vaste Commissie voor Verkeer en Waterstaat:

het wetsontwerp Regeling voor het heffen van havengeld in de havens van het Staatsvissershavenbedrijf te IJmuiden (5437);

d. te verzenden naar de vaste Commissie voor Oorlog en Marine:

het wetsontwerp Wijziging van de wet van 14 juni 1918 (*Stb.* 354) en van de wet van 20 december 1918 (*Stb.* 827) alsmede intrekking van de wet van 29 juni 1925 (*Stb.* 306), alle in verband staande met de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee (5446);

e. te verzenden naar de vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken:

de wetsontwerpen Wijziging van de grens tussen de gemeenten Broek in Waterland en Monnikendam (5447);

Wijziging van de grens tussen de gemeenten Delft en Schipluiden (5476);

f. te verzenden naar de vaste Commissie voor Financiën:

de wetsontwerpen Goedkeuring van het Koninklijk besluit van 30 december 1958 (*Stb.* 655), houdende wijziging van het Koninklijk besluit van 21 december 1954 (*Stb.* 1957, 391) tot aanwijzing van de goederen, voor welke de omzetbelasting bij invoer wordt verhoogd (5451);

Goedkeuring van de beschikking van de Minister van Financiën a.i. van 7 januari 1959, nr. B 8/5780 (*Stcrt.* 7), houdende wijziging van de beschikking temporisering vervroegde afschrijving 1954 (5465);

Vaststelling van het slot der algemene rekening van rijksontvangsten en -uitgaven, het slot der rekeningen, bedoeld in artikel 87, derde lid, en het slot der rekeningen van takken van

Voorzitter

rijksdienst, bedoeld in artikel 88 der Comptabiliteitswet (*Stb.* 1927, 259) over het dienstjaar 1956 (5466);

Goedkeuring van de schorsing van de heffing van invoerrechten in het kader van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap (Besluit schorsingen invoerrechten 1959-II) (5478);

g. te verzenden naar de vaste Commissie voor Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen:

het wetsontwerp Goedkeuring van het op 12 april 1957 te Luxemburg ondertekende Statuut van de Europese School en van de daarbij behorende overeenkomsten (5458);

h. te verzenden naar de vaste Commissie voor Sociale Zaken en Volksgezondheid:

het wetsontwerp Wijziging van de Wet op de ziekenfondsverzekering voor bejaarden (5461);

i. te verzenden naar de vaste Commissie voor Zaken Overzee:

het wetsontwerp Mijwet Nederlands-Nieuw-Guinea (5463);

j. te verzenden naar de vaste Commissie voor Ambtenarenzaken en Pensioenen:

het wetsontwerp Nadere regeling van de algemene toeslag, bedoeld in de Algemene toeslagwet voor gepensioneerde ministers, staatssecretarissen, kamerleden 1957, ten aanzien van de pensioenen van gewezen leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en van hun weduwen en wezen, zomede wijziging van de wetten van 31 juli 1957 (*Stb.* 324) en 31 juli 1958 (*Stb.* 401) (5469);

k. te verzenden naar de vaste Commissie voor Volkshuisvesting en Bouwnijverheid:

het wetsontwerp Verklaring van het algemeen nut der ontginning van percelen, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten, nodig ten behoeve van de uitvoering van het revalidatieplan voor de Grote Stokstraat e.o. te Maastricht (5477).

In verband met de bij Koninklijk besluit van 19 mei jl. voorgeschreven wijziging in de taakverdeling, samenvoeging en naamswijziging van departementen, zullen de namen van een tweetal vaste commissies dienovereenkomstig moeten worden gewijzigd.

In verband hiermede zullen de vaste Commissie voor Oorlog en Marine en die voor Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening voortaan worden genoemd resp. vaste Commissie voor Defensie en vaste Commissie voor Landbouw en Visserij.

Ten gevolge van het aftreden van de heer Korthals als lid der Kamer is in de Centrale Afdeling een vacature van plaatsvervangend lid ontstaan.

Ingevolge art. 18 van het Reglement van Orde heb ik de heer Zegering Hadders benoemd tot plaatsvervanger van het lid der Centrale Afdeling, de heer Oud.

Om dezelfde reden moet in de 3de afdeling de heer Korthals als 2de voorzitter van die afdeling worden vervangen.

De Kamer heeft in haar vergadering van 18 september jl. besloten te bepalen, dat de leden der Centrale Afdeling en hun plaatsvervangers tevens zullen fungeren als voorzitters, respectievelijk tweede voorzitters der afdelingen.

In verband hiermede zal de heer Zegering Hadders fungeren als 2de voorzitter van de 3de afdeling.

Aangezien de heer Zegering Hadders behoort tot de 4de afdeling is er in deze afdeling een vacature ontstaan.

Ik geef thans het woord aan de heer Minister-President voor het afleggen van een verklaring.

De heer **De Quay**, Minister-President, Minister van Algemene Zaken: Mijnheer de Voorzitter! De verklaring, welke ik hedenmiddag namens het nieuwe Kabinet, hetwelk ik hiermede aan Uw Hoge Vergadering voorstel, afleg, moge ik aanvangen met een woord van grote erkentelijkheid aan dr. Beel. Hij heeft ons land in de afgelopen maanden opnieuw aan zich verplicht, zowel door zijn optreden als Minister-President van het sedert 23 december 1958 opgetreden Kabinet als door zijn werkzaamheid gedurende de achter ons liggende periode van de kabinetsformatie. Het is immers niet in de laatste plaats te danken aan zijn arbeid als informateur en als bemiddelaar, dat het mij thans mogelijk is met het nieuwe Kabinet voor de Kamer te verschijnen.

Ik vraag allereerst de aandacht der Kamer voor hetgeen aan de totstandkoming van dit Kabinet is voorafgegaan. Deze terugblik is nodig, daar slechts tegen de achtergrond der gebeurtenissen opzet en karakter van dit Kabinet duidelijk naar voren kunnen treden en zijn totstandkoming kan worden verantwoord.

Op 12 december 1958 verzochten de Minister-President, dr. W. Drees, en zijn geestverwanten in het toenmalige Kabinet, na de aanneming van een amendement van de vaste Commissie voor Financiën, aan Hare Majesteit de Koningin om ontslag. Deze gebeurtenis vormde, zoals de Minister-President, dr. Beel, in zijn op 23 december 1958 in deze vergadering gehouden redevoering het stelde, slechts de aanleiding tot het ontstaan van deze crisis; achter deze voorvallen ging inderdaad schuil een situatie „vol bewogenheid, ernst en zorg”.

„De oorzaken van de crisis” — aldus de toenmalige Minister-President — „liggen dieper. De verhouding tussen de staatkundige groeperingen, waarvan de leden in het toen afgetreden Kabinet zitting hadden, alsmede tussen de daarmede corresponderende Tweede Kamerfracties, verslechterde in de loop der laatste jaren. De afstanden werden groter; ernstige meningsverschillen traden aan het licht.”

Deze met enkele woorden duidelijk geschetste ontwikkeling behoeft geen bevreemding te wekken. De vraag of staatkundige groeperingen, welke beginselprogramma's in vele opzichten divergeren, op het terrein van het praktische regeringsbeleid tot een vruchtbaar samenspel kunnen komen, is in haar beantwoording afhankelijk van verschillende factoren.

Hiervoor is niet allereerst bepalend of de mogelijkheid aanwezig is om na moeizame onderhandelingen ten aanzien van punten van regeringsbeleid en met name van controversiële punten tot door de betrokken groeperingen aanvaarde formuleringen te komen.

Een vruchtbaar samengaan is slechts mogelijk, indien — ook nadat de verhoudingen in de loop der jaren ingrijpend zijn gewijzigd — er in feite naast de politieke bereidheid voldoende overeenstemming van inzicht is voor wat betreft de hoofdlijnen van het te voeren beleid.

De verbreding van de in 1946 gelegde basis in de loop der daaropvolgende jaren bracht vanzelfsprekend mee, dat ook de inzichten der nieuwe partners zich deden gelden. Daarenboven ontwikkelde zich in de jaren na 1946 geleidelijk een meer normale toestand, welke niet langer noopte tot een ingrijpen der Overheid in de mate, waarover tijdens de eerste na-oorlogse jaren geen, althans gering, verschil van inzicht bestond, gezien het uitzonderlijk karakter der periode. De verschillen in zienswijze omtrent aard en omvang der overheids-taak traden als gevolg hiervan meer en meer aan de dag. Ook dit facet is belangrijk; het houdt mede een aanwijzing in voor wat betreft de vergroting der tegenstellingen en de verbreding van de afstand, welke bij de achtereenvolgende kabinetsformaties was te overbruggen.

Na het aftreden van dr. Drees en diens geestverwanten verkreeg dit alles nog scherper contouren. De kloof verwijdde zich; het klimaat werd nog ongunstiger. Hoewel deze klimaat-verslechtering weinig perspectieven bood voor een herstel van

Minister De Quay

de oude verhoudingen, achten zowel dr. Beel als ik het in het landsbelang noodzakelijk, alsnog te onderzoeken of zulks mogelijk was. Bij dit onderzoek bleek echter een diepgaand verschil van inzicht tussen de voormalige partners aanwezig, enerzijds wat betreft de aard van de binding tussen de fracties der regeringspartijen en het Kabinet, alsook tussen deze fracties onderling, anderzijds ten aanzien van onderscheidene essentiële vraagstukken.

Juist bij de crisis van december jl. is het vraagstuk der binding sterk op de voorgrond getreden. Het behoeft dan ook niet te verwonderen, dat bij de formatie na de jongste verkiezingen dit punt bijzondere aandacht vroeg. Vooral van de zijde der fractie van de Partij van de Arbeid werd hieraan grote waarde gehecht. Nadat ik had kenbaar gemaakt, een Kabinet zonder formele bindingen met de fracties te willen samenstellen, berichtte de voorzitter van de fractie der Partij van de Arbeid mij, dat overeenstemming van inzicht over aard en omvang dezer binding als preliminaire voorwaarde door hem werd gesteld en verdere bespreking van het ontwerp-richtlijnen voor het te voeren regeringsbeleid daarvan afhankelijk werd gemaakt. Omtrent wezenlijke punten van regeringsbeleid zijn voorts in de eerste met de fractievoorzitters gehouden besprekingen duidelijk ernstige verschillen van inzicht naar voren getreden. Deels betrof het onderwerpen, waarvan reeds in een vroeger stadium het uiteenlopen der zienswijze evident was gebleken, deels gold het beleidsvragen, die eerst in de laatste tijd actueel zijn geworden. Als zodanig mogen met name worden genoemd het beleid ten aanzien van Nederlands Nieuw-Guinea, de wijziging van de Dienstplichtwet en het algemene loonbeleid.

Bij deze stand van zaken, waarin tijdens het verdere verloop der kabinetsformatie geen kentering was ingetreden, moest het antwoord op de vraag of een herstel van de vroegere brede basis alsnog mogelijk was, beslist ontkennend luiden. In deze omstandigheden bleken evenmin de voorwaarden aanwezig voor de samenstelling van een Kabinet op smaller basis, waarin ook Ministers van de P.v.d.A. opgenomen zouden zijn. Het huidige klimaat alsmede de naar voren getreden verschillen van formele en van materiële aard stonden hieraan in de weg.

Het Kabinet, dat thans is gevormd, telt mitsdien onder zijn leden geen geestverwanten van de fractie der P.v.d.A. Het onderscheidt zich voorts van nagenoeg alle na-oorlogse voorgangers, doordat het niet tot stand is gekomen in overleg met de fracties. Er bestaat derhalve generlei formele binding tussen fracties en Kabinet. Bij de opstelling van de hoofdlijnen van het regeringsbeleid hebben de voorzitters der fracties, waarvan geestverwanten in het Kabinet zijn opgenomen, gelegenheid gehad hun opmerkingen ter zake kenbaar te maken. In een daarop gevolgde bespreking tussen de aangezochte Ministers is mede van deze opmerkingen kennis genomen en werd overeenstemming over deze hoofdlijnen verkregen.

De ervaring heeft voldoende geleerd, hoe moeizaam de procedure is om in overleg met fracties of fractievoorzitters te komen tot zodanige formuleringen van een regeringsprogramma, dat daaruit formele bindingen kunnen voortvloeien. In een periode als de huidige, waarin complexe vraagstukken en niet gemakkelijk voorzienbare ontwikkelingen zowel in het binnenland als op het internationale niveau de aandacht vragen, zou èn het overleg over èn — in een later stadium, met name bij zich wijzigende omstandigheden — de interpretatie van een tevoren met fracties overeengekomen programma ongetwijfeld tot ernstige moeilijkheden, tot ongewenste tegenstellingen en spanningen leiden.

De nu gekozen weg, waarbij zulk een formele binding niet aanwezig is, geeft een extra-accents aan de in ons staatsbestel geldende eigen verantwoordelijkheid van de Regering voor het bepalen en het ten uitvoer leggen van het door haar te voeren beleid, alsmede aan de eigen verantwoordelijkheid van het Parlement, die tot uitdrukking komt in zijn mede-wetgevende taak en in de democratische controle op het regeringsbeleid.

Mijnheer de Voorzitter! Na deze terugblik op de totstandkoming van het Kabinet stel ik het op prijs de Kamer in grote lijnen een inzicht te geven in de beginselen, waardoor de Regering zich bij het voeren van haar beleid zal laten leiden en in een aantal richtlijnen waarvan de Regering op het stuk van het concrete beleid zal uitgaan. U zult het willen verstaan, dat de leden van het Kabinet zich op tal van concrete beleidsterreinen nader wensen te oriënteren en te beraden alvorens tot een regeringsstandpunt ter zake te komen. Bij de aanbieding van de ontwerp-begroting voor het dienstjaar 1960 zal in dit opzicht meer klaarheid gegeven kunnen worden.

De Regering rekent de handhaving en versterking van de democratische instellingen en van de idee der democratie meer in het algemeen tot haar eerste plichten, omdat naar de mate het respect voor de democratie en haar instellingen geringer wordt, enerzijds de eerbied voor het onmisbare gezag in de samenleving aan kracht inboet en anderzijds niet-democratische krachten tot ontwikkeling zullen komen, welke een bedreiging betekenen voor de grote waarden, die onze Nederlandse samenleving kenmerken. Het Kabinet hecht eraan tot uitdrukking te brengen, dat het hiertoe in de eerste plaats rekent de christelijke grondslag onzer beschaving, welke van zoveel betekenis is voor de ontwikkeling der menselijke persoonlijkheid.

Het is de overtuiging van de Regering, dat een essentiële voorwaarde voor een goede samenleving is gelegen in de eerbiediging en de bevordering van de vrijheid van de menselijke persoon en van zijn persoonlijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid, uiteraard onder erkenning van de eigen verantwoordelijkheid van de in het maatschappelijk verkeer optredende privaatrechtelijke en publiekrechtelijke instituties. Aldus moet naar het oordeel der Regering in de samenleving aan zelfontplooiing in vrijheid een eerste plaats worden gegeven. Daartoe beoogt de Regering in de eerste plaats bevordering van de maatschappelijke en culturele ontplooiing van de mens in de samenleving en van zijn aanpassing aan snel wisselende omstandigheden. Voorts ziet zij het enerzijds als haar plicht voorwaarden te scheppen, die het de mens mogelijk maken door eigen inspanning in welvaart en welzijn te leven, anderzijds zal de Regering steeds die maatregelen nastreven, welke gericht zijn op de voorziening in de behoeften van maatschappelijk en economisch zwakkeren.

Het behoeft nauwelijks betoog — maar ik stel er prijs op het toch duidelijk te zeggen —, dat een volgend uitgangspunt voor het regeringsbeleid is de erkenning van de grote betekenis van het gezin als kern der samenleving. Het gezonde Nederlandse gezin is een onmisbaar element in onze samenleving, een element, dat de krachten in zich bergt, die het ons volk mogelijk maken de problemen van onze tijd met moed en energie te overwinnen. Voor het overwinnen van die problemen is samenwerking noodzakelijk en ook daarvan zal de Regering bij het voeren van haar beleid uitgaan. Samenwerking in ons volk tussen verschillend gerichte groepen en belangen, samenwerking ook met andere volken. De Regering zal ernaar streven in haar optreden zowel op nationaal als op internationaal terrein daartoe te inspireren. Door die samenwerking zal, naar het oordeel der Regering, versterking van de zedelijke volkskracht kunnen worden bevorderd. De Regering rekent het zich tot een plicht al datgene te doen, wat daartoe kan bijdragen.

Mijnheer de Voorzitter! Ik wens U thans meer in concreto te spreken over enige hoofdlijnen met betrekking tot die beleidsectoren, welke vandaag niet buiten bespreking mogen blijven.

De internationale verhoudingen worden in het huidige tijdsbestek in hoge mate gekenmerkt door spanningen, die ook hun weerslag vinden in ons volk. De Regering is zich bewust van de beperkte mogelijkheden, welke zij heeft tot het beïnvloeden van deze verhoudingen. In samenwerking met anderen streeft zij alles na, wat een positieve bijdrage kan leveren tot het scheppen van de voorwaarden voor een vreedzame internationale samenleving.

Minister De Quay

Zij ziet een zodanige samenleving ook, gezien de toenemende onderlinge afhankelijkheid in deze wereld, als een van de meest elementaire voorwaarden voor de verdere maatschappelijke, culturele en economische ontwikkeling van ons volk. De solidariteit van het Westen, onder meer belichaamd in de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, blijft daartoe een primaire voorwaarde.

Ten aanzien van de hulpverlening aan onderontwikkelde gebieden zal het tot dusver gevoerde beleid, waaraan de Regering grote waarde hecht, voortgang vinden.

De verhouding tot Indonesië baart de Regering ernstige zorgen. Zij zal de verdere ontwikkeling nauwgezet blijven volgen. Harerzijds blijft het streven gericht op verbetering van de betrekkingen.

De totstandkoming van een Europese economische associatie — het streven naar vrije handel tussen de 17 Europese landen — blijft de Regering zien als een politieke en economische wenselijkheid en noodzakelijkheid.

De Regering acht deze totstandkoming niet alleen niet strijdig met de bestaande vormen van Europese integratie, zij acht haar zowel voor het leven van de gemeenschappen zelf als voor de relatie dezer gemeenschappen met de overige Europese landen van de grootste betekenis.

De Regering wenst op positieve wijze in de Europese gemeenschappen aan een krachtiger Europa mede te bouwen en zal haar verdragsverplichtingen ter zake niet alleen naar de letter, maar ook naar de geest uitvoeren, inclusief de medewerking aan de totstandkoming van rechtstreekse algemene verkiezingen van het Europese Parlement. Zij is er zich daarbij van bewust, dat de economische integratie — in de ruimste zin — slechts kan worden gediend door een intensivering van de politieke samenwerking en een versterking van het institutionele kader en met name van het supranationale karakter van de drie gemeenschappen.

Het spreekt vanzelf, dat de Regering daarbij meent te mogen rekenen op een zelfde instelling bij de overige verdragspartners. De versterking en verdieping van de Europese economische en politieke integratie, welke de Regering voorstaat, moet immers berusten op de gemeenschappelijke wil van de verdragspartners en der Europese organen, tot wederzijds begrip van — en respect voor — de vitale economische en politieke belangen in elk der verdragslanden. De Regering verheelt niet, dat zij op dit punt niet geheel zonder zorg is.

Mijnheer de Voorzitter! Mijn aandacht thans richtend op het Koninkrijk, verklaar ik, dat bij voortdurend — overeenkomstig de geest van het Statuut — zal worden gestreefd naar bevordering van het wederzijdse begrip en naar versterking van de band tussen de landen van het Koninkrijk, mede door intensief overleg over alle aangelegenheden, waarbij belangen zowel van Nederland als van Suriname en van de Nederlandse Antillen zijn betrokken, alsmede door het verlenen van wederzijdse bijstand.

Ten aanzien van Nederlands Nieuw-Guinea zal het te voeren beleid erop gericht blijven, dat aan de bevolking van dit gebiedsdeel door toepassing van het beginsel van de zelfbeschikking de mogelijkheid wordt verzekerd haar toekomstige politieke status zelf te bepalen. Daartoe zullen op bestuurlijk, sociaal-economisch en cultureel terrein effectieve maatregelen worden getroffen, welke de autochtone bevolking zo spoedig mogelijk in staat zullen stellen tot zelfbestuur. Op internationaal niveau zal de Regering, evenals tot dusver, samenwerking met andere Regeringen bevorderen, in het bijzonder waar deze samenwerking ertoe zal kunnen leiden, dat de toepassing van het beginsel van zelfbeschikking zal kunnen worden versneld.

Bij de bepaling van de defensie-uitgaven zal enerzijds rekening worden gehouden met de nieuwe plannen van de N.A.V.O., anderzijds nauw gelet worden op de bedragen, die de met ons land vergelijkbare N.A.V.O.-landen aan hun defensie uitgeven. In het bijzonder zal worden gelet op een doelmatige controle en een efficiënte bedrijfsvoering.

In verband met de steeds grotere gecompliceerdheid van de moderne wapenen en het materieel, welke het steeds moeilijker maken deze te doen bedienen door personeel, dat slechts voor een normale diensttijd onder de wapenen is, zal de mogelijkheid van uitbreiding van het beroepspersoneel onderwerp van onderzoek vormen. Daarbij zullen tevens de voordelen worden overwogen van verandering van de lichtingssterkte en/of verkorting van de diensttijd zowel voor de betrokkenen als voor de nationale economie. De Regering acht het noodzakelijk, dat de behandeling van het reeds bij de Staten-Generaal ingediende wetsontwerp tot aanpassing van de Dienstplichtwet aan de gewijzigde Grondwet spoedig voortgang zal vinden.

Mijnheer de Voorzitter! Ik kom thans te spreken over het financiële en sociaal-economische beleid. De Regering streeft de bevordering van een evenwichtige groei van onze economie na, zowel in de breedte als in de diepte, waarvan de vruchten in de vorm van geestelijk en stoffelijk welzijn aan alle geleidingen van ons volk ten goede zullen moeten komen. Aan de handhaving van een hoog niveau van werkgelegenheid en het bevorderen van voldoende woongelegenheden zal hoge prioriteit worden verleend.

Dit uitgangspunt en met name de consequenties voor het beleid van hetgeen is aangeduid met de termen evenwicht, groei en vruchten, behoeft uiteraard een nadere concretisering. Het is duidelijk, dat dit in het kader van deze verklaring slechts op beperkte wijze mogelijk is. De Regering stelt zich met name voor zeer binnenkort aan de Kamer een nota over te leggen, waarin het gehele complex van voorzieningen op het stuk van lonen en andere arbeidsvoorwaarden enerzijds en huren en consumentensubsidies anderzijds is vervat.

Het financieel-economisch beleid dient te worden afgestemd op de handhaving van het interne en externe monetaire evenwicht. Het interne monetaire evenwicht is een der fundamentele voorwaarden voor het bereiken van de in sociaal en economisch opzicht zo uiterst belangrijke waardevastheid van het geld. Sociaal, omdat waardevermindering van het geld het probleem van de vergeten groepen opnieuw verscherpt, en economisch, omdat het hierbij gaat om onze exportpositie en daarmee om onze werkgelegenheid, alsmede om de handhaving en stimulering van de spaarzin. Het externe monetaire evenwicht impliceert een betalingsbalansoverschot, dat onder meer in verband met de groei van ons met name voor de werkgelegenheid zo belangrijke goederen-, diensten- en kapitaalverkeer voldoende is. De groei van onze nationale economie, waarover ik zo juist sprak, heeft betrekking op werkgelegenheid en produktiviteit. De verbreding en verdieping van onze economie kan worden bereikt, mede met behulp van een sociaal-economisch en financieel beleid, dat voor de daarop gerichte activiteiten van het bedrijfsleven — werkgevers en werknemers te zamen — het juiste klimaat schept. Zo zal het voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid zo belangrijke industrialisatiebeleid worden voortgezet. Mede zal bijzondere aandacht dienen te worden geschonken aan een verdere verbetering der verbandingen te land en te water om de noodzakelijke economische ontplooiing mogelijk te maken en aan de eisen van het zich zeer snel ontwikkelende verkeer te kunnen voldoen.

Voor die gebieden, waar de groei der werkgelegenheid achterblijft, zal een regionaal welvaarts- en welzijnsbeleid worden gevoerd, waarbij het accent valt op het regionale industrialisatiebeleid, doch waarbij tevens de ontwikkeling van andere welvaartsbronnen, waaronder het toerisme, voor bepaalde gebieden zal worden nagestreefd. De verkeersgeografische ontsluiting van deze gebieden dient in verband daarmee krachtig te worden bevorderd. Maatregelen worden voorts onder ogen gezien ter verbetering van de produktievoorwaarden van agrarische bedrijven. Ten slotte zal de uitvoering van het Delta-plan en de Zuiderzeewerken voortgang blijven vinden.

In het gehele regeringsbeleid zal grote aandacht geschonken blijven worden aan de positie van het midden- en kleinbedrijf.

Minister De Quay

Met het oog daarop zal het dusverre gevoerde algemene en specifieke middenstandsbeleid op krachtige wijze worden voortgezet.

De belastingdruk is in Nederland wel zeer zwaar geworden. Niettemin is verlichting slechts mogelijk, indien en voor zover de groei van het nationaal inkomen de toeneming van de omvang van het staatsbudget overtreft. Op dit doel zal het beleid der Regering mede zijn gericht. In een zodanig fiscaal beleid zal prioriteit moeten worden gegeven enerzijds aan verlaging van de belastingdruk dáár, waar deze onevenredig hoog moet worden geacht (als een zeer sprekend voorbeeld van laatstbedoelde situatie ziet de Regering het thans bestaande belastingtarief voor ongehuwden), anderzijds aan structuurverandering in de belastingwetgeving, ten einde knelpunten voor de economische groei weg te nemen.

Onze bevolkingsgroei stelt niet slechts eisen voor wat betreft de werkgelegenheid en produktiviteit, maar evenzeer met betrekking tot het scheppen van voldoende woongelegenheden; dit is te meer noodzakelijk gezien de nog bestaande woningnood. De bestrijding daarvan zal dan ook met kracht worden voortgezet. Met name in gebieden, waar het woningtekort reeds sterk is ingelopen, zal ook aan krotopruijing aandacht worden geschonken.

De Regering zal ernaar streven om te geraken tot een uitbreiding van de woningvoorziening en -exploitatie door het particulier initiatief, ook op het gebied van arbeiderswoningen en goedkope middenstandswoningen; de mogelijkheid tot grotere zelfstandigheid en taakverruiming der woningbouwverenigingen wordt nader onderzocht. Ernstig zal worden gestreefd naar bespoediging van het herstel van een evenwichtige woningmarkt; in dit verband wenst de Regering een geleidelijke liberalisatie — op het stuk van het bouwen, de vestiging en het verhuren — liberalisatie hetzij streeksgewijze, hetzij van bepaalde huurklassen, te bevorderen, ten einde op deze wijze tot de terugkeer van meer normale verhoudingen in de woonsector te geraken. Onder meer ter gedeeltelijke overbrugging van de nog bestaande afstand tussen de alsdan te verwachten kostprijshuren en de thans geldende huren, acht de Regering het tot stand komen van een huurverhoging geboden.

Een evenwichtige expansie van onze economie en de voorzieningen in de woningbouwsector, waarvan in het voorgaande enkele lijnen zijn geschetst, alsmede de activiteiten in het niet-materiële vlak — zo essentieel voor ons sterk groeiende volk in een tijd van snelle technische, economische en internationale ontwikkeling — brengen zware problemen voor de overheidsfinanciën met zich.

De beschikbare middelen op de kapitaalmarkt zullen voor een groot deel noodzakelijk zijn voor de financiering van investeringen in de woningbouw en in het bedrijfsleven en van de activiteiten der lagere publiekrechtelijke lichamen. In het licht van de conjuncturele vooruitzichten, waarbij rekening zal moeten worden gehouden met een groter beroep van het bedrijfsleven op de kapitaalmarkt, zal het door de centrale Overheid in 1960 op de kapitaalmarkt te dekken kastekort lager moeten liggen dan in 1959. Beperking der uitgaven van het overheidsapparaat zal dan ook moeten plaatsvinden voor zover dit zonder aantasting van essentiële overheidsstaken mogelijk is. In dit verband blijft de Regering streven naar grotere efficiëntie in het overheidsapparaat.

De zo juist met het oog op het bereiken van een evenwichtige woningmarkt aangekondigde verhoging der huren heeft tevens belangrijke betekenis voor de financiering van de overheids-huishouding; de drukkende subsidielast met betrekking tot de woningbouw kan daardoor worden verlicht. Een verdere sanering van het overheidsbudget zal worden nagestreefd door afschaffing van het consumentensubsidie op melk.

Ik moge nu ingaan op enkele aspecten van het zo belangrijke vraagstuk van lonen en andere arbeidsvoorwaarden. De Regering erkent, dat in de ruimte in de betalingsbalans een aanwijzing kan worden gezien voor de mogelijkheid tot uitzetting der bestedingen in de consumptieve en/of investerings-

sector. Zij meent nochtans, dat, ten einde de stabiliteit van het binnenlandse prijs- en kostenniveau te bevorderen, de ontwikkeling der verschillende inkomenscategorieën primair dient te worden bepaald door het verloop van de produktie per hoofd der beroepsbevolking. Zij is derhalve van oordeel, dat voor de verbetering van het looninkomen — bij gegeven prijzen en een ongewijzigde ruilvoet met het buitenland — voornamelijk de stijging van de produktie per werknemer in de verschillende sectoren van het economische leven bepalend is. De in het algemeen belang noodzakelijke huurverhoging en de te treffen maatregel op het stuk van het consumentensubsidie zullen tot een stijging van de kosten van levensonderhoud leiden. De Regering zal, onverminderd haar standpunt ten aanzien van het systeem van loonvorming, in verband daarmee compensatiemaatregelen bevorderen. Aldus zal op een niet onbelangrijk deel van de voor loonsverbetering beschikbare ruimte — zoals in het voorgaande omschreven — beslag worden gelegd. Wat het loonsysteem betreft, aanvaardt de Regering in beginsel de gedachte van een gedifferentieerde loonvorming. Het institutionele kader voor een afgerond stelsel hiervan zal worden voorbereid. De Regering overweegt een wettelijke regeling, waarin is vervat een overdracht van bepaalde thans bij de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en het College van Rijksbemiddelaars op het stuk van loonvorming berustende bevoegdheden aan het georganiseerde bedrijfsleven.

In afwachting van een en ander heeft de Regering in beginsel besloten onder bepaalde voorwaarden in de nabije toekomst bij het aangaan of verlengen van collectieve arbeids-overeenkomsten de mogelijkheid te openen voor een gedifferentieerde verbetering van lonen en andere arbeidsvoorwaarden op de grondslag van bedrijfstaksgewijs en ondernemings-gewijs overleg.

Ter concretisering van deze voorwaarden stelt de Regering zich voor, op zeer korte termijn overleg te plegen met het georganiseerde bedrijfsleven. Deze gedifferentieerde verbetering kan de vorm aannemen van een verbetering van de lonen b.v. bij een verwerking van de huurbijslag 1957 of van de secundaire arbeidsvoorwaarden, b.v. door het maken van een aanvang met een arbeidstijdverkorting. Deze verbetering zal slechts kunnen plaatsvinden, voor zover de stand en de vooruitzichten van de produktie per werknemer haar veroorloven en gewaarborgd is, dat uit deze verbetering geen prijsverhoging voortvloeit en dat rekening is gehouden met nog te wachten compensatiemaatregelen.

Door een en ander zal derhalve een verbetering in de welvaartspositie van de werknemers zich niet voltrekken langs de weg van een algemene welvaartsloonronde, die onder meer grote gevaren inhoudt voor de stabiliteit van het prijspeil, doch langs de weg van herziening der bedrijfstaks- en ondernemings-gewijze overeengekomen regelingen van lonen en andere arbeidsvoorwaarden, met inachtneming van het invoeren van de noodzakelijk geachte compensatiemaatregelen bij de komende huurverhoging en de afschaffing van het consumentensubsidie op melk.

In verband met het invoeren van een gedifferentieerde loonvorming enerzijds en de positie der laagstbezoldigden anderzijds is de Regering voornemens binnenkort aan de Sociaal-Economische Raad het verzoek te richten, een advies uit te brengen met betrekking tot de wenselijkheid en mogelijkheden van een wettelijke regeling van het minimumloon.

De Regering erkent, dat bij de invoering van de gedifferentieerde loonvorming bijzondere problemen rijzen voor personen, die niet werkzaam zijn in het bedrijfsleven. De bedoelde problemen hebben haar volle aandacht.

Op korte termijn zal de Regering onderzoeken in hoeverre de toe- en bijlagen op de invaliditeits- en ongevallenrenten van de beneden 65-jarigen dienen te worden verhoogd.

Het prijs- en kartelbeleid zal gericht worden op de bevordering van gezonde concurrentieverhoudingen, waarbij zowel de voordelen van de produktiviteitsverbeteringen in de prijsvorming

Minister De Quay

tot uitdrukking worden gebracht als de efficiëntie-stimulerende vormen van samenwerking in het bedrijfsleven tot hun recht komen; met name in een systeem van vrijere loonvorming is het kartelbeleid zo mogelijk nog essentiëler dan bij een meer geleide loonvorming. Wil men voorkomen, dat — in het kader van een vrijere loonpolitiek — loonstijgingen per bedrijfstak tot prijsstijgingen leiden, respectievelijk wil men voorkomen, dat mogelijke prijsdalingen achterwege blijven, dan is een actie, op bevordering van de concurrentie gericht beleid noodzakelijk.

Op grond van sociale en ook van economische motieven rekent het Kabinet het zich tot taak, mede door het bevorderen van daarop gerichte specifieke maatregelen, er krachtig toe bij te dragen, dat brede lagen van ons volk — werknemers en zelfstandigen — zich duurzaam persoonlijk bezit kunnen verwerven. Zo wordt onder meer gedacht aan de bevordering van winstuitkeringen aan werknemers, gepremieerde spaarreelingen, eigen woningbezit en effectenbezit.

In het belang van de bevordering van het maatschappelijke zelf-doen en van een zo intensief mogelijke samenwerking tussen werkgevers en werknemers zal de Regering het beleid voortzetten, dat is gericht op een verdere ontplooiing van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie.

Een ernstige bezinning op het te voeren garantiebeleid voor de landbouw acht de Regering noodzakelijk. Verlaging der daarmede door de Overheid jaarlijks verbonden kosten is geboden. Hierbij moet met name worden gedacht aan het producentensubsidie op melk. Het te voeren landbouwbeleid zal overeenkomstig het ter zake gestelde in het advies van de Sociaal-Economische Raad zijn gericht op:

1. het bevorderen van een zodanige nettobijdrage van de agrarische sector, dat het nationale produkt door een zo gunstig mogelijke aanwending van de beschikbare produktieve krachten zo groot mogelijk wordt;

2. het bevorderen van een redelijk bestaan in de agrarische sector.

Ik wil mijn beschouwingen over het sociaal-economische beleid niet afsluiten zonder te verklaren, dat de Regering er zich van bewust is, dat tal van maatregelen op sociaal en economisch terrein een belangrijk complement vragen op het gebied van het moderne maatschappelijke werk en op cultureel gebied. Daarmede kom ik aan een laatste belangrijke sector voor het regeringsbeleid.

Meer nog dan de materiële welvaart is voor geheel ons volk het geestelijke welzijn van betekenis. De zorg voor het algemene belang brengt mede, dat de Overheid ook daarbij een eigen taak heeft. Nog sterker echter dan elders treedt op dit terrein de vrijheid en daarmede de eigen verantwoordelijkheid en eigen taak van persoon en vrije organisatie op de voorgrond. De Regering is er zich ten volle van bewust, dat zulks een wezenlijke begrenzing medebrenkt van de taak der Overheid. Dat neemt niet weg, dat zij het haar plicht acht met kracht de ontwikkeling en ontplooiing van de geestelijke volkskracht te bevorderen.

Wil Nederland zijn plaats in de rij der volkeren handhaven, hetgeen voor de werkgelegenheid en voor de bestaansmogelijkheid van geheel ons volk noodzakelijk is, dan zullen bij de snelle ontwikkeling van wetenschap en techniek aan ons onderwijs en wetenschappelijk onderzoek hoge eisen moeten worden gesteld. Daarbij plaatsen de sterke bevolkingsgroei en de in korte tijd verdubbelde belangstelling voor het voortgezet onderwijs ons voor uitermate moeilijke problemen. Ten einde ieder in staat te stellen zich overeenkomstig zijn aanleg en toewijding te ontplooiën en tegelijkertijd het Nederlands potentieel aan intellect en bekwaamheid zo goed mogelijk te benutten, zal de Regering ernstig naar verbetering van de doelmatigheid van het onderwijs streven, waartoe ook de enorme uitgaven noodzaken, die het onderwijs thans reeds vraagt en in de toekomst nog in stijgende mate zal vergen. Daartoe is allereerst nodig, dat voor de verschillende takken van onderwijs voldoende bewaarde docenten beschikbaar zijn. De Re-

gering zal dit met kracht bevorderen. Ook dient een betere aanpassing van het onderwijs aan de verschillende capaciteiten der leerlingen te worden bevorderd. Daartoe zal het wetsontwerp op het voortgezet onderwijs een belangrijke bijdrage kunnen leveren. Daarnaast zal de bouw van scholen, met name voor het voortgezet onderwijs, zoveel mogelijk worden versneld. Ook de herziening van de Hoger-onderwijswet acht de Regering van groot belang. In het hertoe strekkend ontwerp zal worden opgenomen een verhoging van een subsidiepercentage voor de bijzondere universiteiten en hogescholen en voorts de subsidiëring op dezelfde voet van de gemeentelijke universiteit van Amsterdam. De Regering overweegt voorts een verdere spreiding van instellingen van hoger onderwijs.

De dreigende vertechnisering en de toenemende vrije tijd doen steeds duidelijker de waarde naar voren komen van de jeugdvorming, de volksontwikkeling en de sportbeoefening en tonen aan, dat overheidssteun aan de cultuur niet alleen ter wille van kunst en kunstenaars, maar om der wille van het gehele volk noodzakelijk is. In dit verband denkt de Regering tevens aan de bevordering van activiteiten op het terrein van de geestelijke volksgezondheid en van het maatschappelijk werk. De Regering zal bevorderen, dat bij de grote inspanning, die ons volk moet leveren voor de verdediging van onze beschaving en voor zijn economische en sociale welvaart, ook aan de zo juist genoemde sectoren passende aandacht zal worden besteed.

Een krachtige aanpak van de onderscheidene vraagstukken, verband houdende met de ontwikkeling der atoomwetenschappen, acht de Regering geboden. De bescherming van de bevolking tegen de gevaren van radioactieve straling vraagt daarbij bijzondere aandacht.

Ten aanzien van het binnenlands beleid mogen enige belangrijke facetten niet onvermeld blijven.

Waar de Regering decentralisatie, zover die mogelijk is binnen het kader van het algemeen belang, voorstaat, zal zij, binnen dat kader, de zelfstandigheid der lagere bestuurlijke organen bevorderen. Daartoe zal mede moeten strekken een spoedige behandeling van een aan de Staten-Generaal aangeboden ontwerp van wet, regelende de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten. In dit verband zal de Regering de mogelijkheden tot uitbreiding van het plaatselijk belastinggebied onder de ogen zien.

Voor de grote agglomeraties, welke bestuursproblemen niet kunnen worden opgelost door middel van grenswijzigingen en/of intercommunale samenwerking, zal worden gestreefd naar het scheppen bij de wet van nieuwe bestuursvormen, afgestemd op de bijzondere behoefte van het betrokken gebied. Bijzondere aandacht zal worden gewijd aan de regeling en functionering van het georganiseerd overleg.

Zoals ik reeds eerder opmerkte, is het niet wel mogelijk reeds thans een regeringsstandpunt te formuleren met betrekking tot tal van vraagstukken, die om voorziening vragen. Ik moge volstaan met nog mede te delen: dat een snelle invoering van de weduwen- en wezenwet zal worden bevorderd, waarvoor een spoedige indiening en behandeling van voorstellen tot nadere aanpassing van de ambtelijke pensioenen aan de sociale verzekeringswetten noodzakelijk is, dat een onderzoek naar de herziening van het ondernemingsrecht zal worden ingesteld, dat een definitieve regeling van de kwestie-voetbalpool zal worden nagestreefd via herziening der Loterijwet en dat bij de voortzetting van de parlementaire behandeling van de algemene kinderbijslagwet de hertegen gerezen bezwaren zorgvuldig zullen worden overwogen.

Mijnheer de Voorzitter! In het begin van mijn verklaring heb ik erop gewezen in welk opzicht het thans optredende Kabinet zich onderscheidt van zijn naoorlogse voorgangers. Het is er zich van bewust, dat met name de verandering van de basis, waarop het steunt, eigengeaarde moeilijkheden toevoegt aan de veelheid van problemen, waarmee ieder Kabinet, hetwelk in ons land in het huidige tijdsbestek optreedt, te maken zou krijgen. Dit maakt de taak van de Regering met betrekking tot

Minister De Quay

de oplossing van die problemen niet eenvoudig. De verantwoordelijkheid, die zij ter zake te dragen heeft, is een zware. De Regering wil in een vruchtbare samenwerking met de Volksvertegenwoordiging een beleid ontwikkelen, waarin voor de zich voordoende vraagstukken op kortere en langere termijn die oplossingen gevonden worden, die — gewogen naar maatstaven van zo groot mogelijke objectiviteit — in de weegschaal van het algemeen belang niet te licht bevonden zullen worden. De algemene beginselen van het regeringsbeleid, waarover ik in deze verklaring sprak, zullen daarbij richtinggevend zijn. De Regering hoopt en vertrouwt, dat de Volksvertegenwoordiging haar daden op hun eigen merites zal willen bezien.

Reeds sprak ik uit, dat het handhaven en versterken van de democratische instellingen en van de idee der democratie meer in het algemeen door de Regering als een van haar eerste plichten wordt beschouwd. De Regering hoopt, dat haar contact met de Volksvertegenwoordiging zodanig zal zijn, dat de democratie daardoor in ons volk versterkt wordt, dat de begrippen politiek en democratie door ons volk positief tegemoet getreden zullen worden en dat er groot begrip moge blijven voor het voorrecht, dat wij hebben in een democratisch land te leven, een voorrecht, te groter omdat dit land mag zijn ons Koninkrijk onder het Huis van Oranje.

Moge Gods zegen op onze gezamenlijke arbeid rusten.

De Voorzitter: Ik deel aan de Kamer mede, dat een afschrift van de zoëven afgelegde regeringsverklaring zo dadelijk in de vergaderzaal aan de leden zal worden uitgereikt.

Ik stel voor, de beraadslaging over de zo juist afgelegde regeringsverklaring in de vergadering van morgen, woensdag 27 mei, des namiddags te één uur, te doen aanvangen.

Daartoe wordt besloten.

De Voorzitter: Ik voeg hieraan toe, dat het niet in mijn voornemen ligt, een voorstel tot rantsoenering van de spreektijd aan de Kamer te doen.

Voorts stel ik voor, de vergadering van morgen, woensdag 27 mei, en, zo nodig, die van donderdag 28 mei a.s. des avonds te acht uur voort te zetten.

Daartoe wordt besloten.

De Voorzitter: Na afloop van de beraadslaging over de regeringsverklaring zal ik de Kamer een voorstel doen omtrent de verdere regeling van werkzaamheden.

De vergadering wordt te 2.25 uur namiddag gesloten.